

הלכות שבת פרק י' (תורגם אוטומטית)

Hebrew

תורגם אוטומטית

סיכום השיעור

סיכום של שיעור הלימוד — רמב"ם הלכות שבת, פרקים י'–י"ד

פרק י' — הלכות קושר ומתיר

הלכה א — הקושר: יסודות של מלאכת קושר

דברי הרמב"ם: "הקושר קשר של קיימא והיא מעשה אומן, חייב".
דוגמאות: קשר הגמלים, קשר ספנים, קשרי רצועות מנעל וסנדל
שקושרים הרצענים בשעת עשייתן.

פשט: חייבים על קושר רק כאשר שני התנאים מתקיימים: (1) קשר של
קיימא — קשר שנעשה להישאר, ו-(2) מעשה אומן — קשר מקצועי שאדם
פשוט אינו יודע כיצד לעשות.

חידושים והסברות:

- שני תנאים או אחד? אפשר ללמוד את הרמב"ם בשני אופנים: (א) יש
שני תנאים נפרדים — קשר של קיימא ומעשה אומן; (ב) קשר של קיימא
הוא מעשה אומן, כלומר זה תנאי אחד. הרמב"ם מבאר מאוחר יותר שכאשר
רק תנאי אחד מתקיים (של קיימא בלא אומן, או אומן בלא של קיימא) פטור
אבל אסור — מה שמוכיח שאכן יש שני תנאים נפרדים.

- מה פירוש "קשר של קיימא"? של קיימא אינו סוג קשר (לא איכות של
עוצמת הקשר), אלא מדובר בכוונה ובפרקטיקה — האם נעשה בתכנון
שיישאר. אפילו קשר חזק, אם מתכננים לפתוח אותו, אינו של קיימא. קשר
שעושים כל יום ופותחים אותו בחזרה נקרא שאינו של קיימא.

- מה פירוש "מעשה אומן"? נדון האם "מעשה אומן" פירושו (א) סוג
קשר שרק מומחה יודע כיצד לעשות — טכניקה מיוחדת, או (ב) קשר
שעושים כחלק מאומנות (למשל ספנים, גמלים, סנדלרים). המסקנה היא
ש"מעשה אומן" מדבר על סוג/איכות הקשר — קשר מקצועי שהדיוט אינו
יכול לעשות, בעוד "של קיימא" מדבר על הכוונה/המטרה — האם רוצים
שיישאר.

- דוגמאות לחיוב: קשר הגמלים — קשר באף הגמל כדי להוביל; קשר
ספנים — חבל בספינה כדי לקשור ליבשה; קשרי רצועות מנעל וסנדל —
כאשר הסנדלר קושר את הרצועות בשעת עשיית הנעליים. כולם גם של
קיימא (נעשו להישאר) וגם מעשה אומן (קשרים מקצועיים).

פטור אבל אסור: תנאי אחד בלא השני

דברי הרמב"ם: "נפסקה לו רצועה וקשרה... או שנפסקה חבל
וקשרה... או שקשר חבל בדלי... או שקשר רצועה... הרי זה פטור
הואיל ואינו מעשה אומן. וכן כל כיוצא באלו הקשרים שהן מעשה
הדיוט." גם: "וכל קשר שאינו של קיימא אלא שהוא קשר אומן, הרי
זה אסור."

פשט: קשר של קיימא שהוא מעשה הדיוט (לא אומן) — פטור אבל אסור.
קשר אומן שאינו של קיימא — גם אסור. רק כאשר שני התנאים חסרים (לא
של קיימא ולא מעשה אומן) מותר לכתחילה.

חידושים והסברות:

- "שנפסקה לו" — המפתח: ההבדל בין חיוב (סנדלר עושה קשר בשעת
עשיית נעל) לפטור (רצועה נקרעה ומתקנים אותה) הוא שבתקון כל אדם

יכול לעשות זאת — זה מעשה הדיוט. אבל זה עדיין של קיימא כי רוצים
שיישאר.

מותר לכתחילה: קשרים שמותר לעשות

דברי הרמב"ם: "קושרת אשה מפתחי החלוק אף על פי שיש לו שני
פתחים; חוטי סבכה אף על פי שהיא רפויה... גם: רצועות מנעל וסנדל
שקושרן בשעת מלבוש, נודות יין ושמן, קדרות של בשר, קשירת דלי
במשיחה, קשירה לפני בהמה — כל אלו מעשה הדיוט הן ואינו של
קיימא, ולפיכך קושרים ומתירין.

פשט: הרמב"ם מביא רשימה ארוכה של קשרים שמותר לעשות בשבת, כי
יש להם שתי קולות: (1) מעשה הדיוט, ו-(2) אינו של קיימא.

חידושים והסברות:

- שני פתחים — מדוע לא של קיימא? אפשר לחשוב שכאשר לכגד יש
שתי פתיחות, אפשר ללבוש דרך אחת ולהשאיר את השנייה קשורה — מה
שהיה הופך את אותו קשר לשל קיימא. הרמב"ם אומר שלא, כי המנהג
הרגיל הוא שפותחים את שתיהן כל יום, לכן זה לא של קיימא.

- סבכה רפויה — מדוע מותר? אפילו אם בלי הקשר הסבכה הייתה נופלת,
זה לא של קיימא כי אפשר להוריד ולהעלות אותה בלי לפתוח את הקשר —
המנהג הרגיל הוא לפתוח אותו.

- רצועות מנעל וסנדל שקושרן בשעת מלבוש: אלו לא אותן רצועות
שהרמב"ם דיבר עליהן קודם (שקושרן בעת עשייתן — שנשארות על הנעל).
כאן מדובר על רצועות שמהדקים כל פעם כשלוברים את הנעל.

- נודות יין ושמן: אפילו יש שני זנבות — וצד אחד יכול להישאר סגור —
זה לא קשר של קיימא.

- קדרות של בשר: קושרים את המכסה לסיר — אפילו אי אפשר להוציא
הבשר בלא התרת הקשר, מותר.

- דלי במשיחה: מותר לקשור דלי עם סרט (משיחה), אבל לא בחבל —
חבל אסור. ההבדל: חבל הוא יותר קשר של קיימא, או שהוא יותר מעשה
אומן.

- קשירה לפני בהמה: מותר לקשור דלת או רגלי בהמה — אפילו יש בה
שני עשרות (שני קשרים). אפילו כשאפשר לחשוב שצד אחד הוא קשר של
קיימא, הוא בכל זאת לא.

- קושיית הראב"ד: אם הרמב"ם נותן שני טעמים (מעשה הדיוט + אינו
של קיימא), מדוע לא מכניסים גם חבל (חבל) לרשימת הדברים המותרים?
הרי זה גם לא מעשה אומן, וגם לא הולכים להשאיר אותו שם!

חבל שקשורה בפרה / באבוס

דברי הרמב"ם: "חבל שהיא קשורה בפרה קשורה באבוס, היתה קשורה
באבוס קשורה בפרה. אבל לא יביא חבל מתוך ביתו ויקשור בפרה או
באבוס."

פשט: אם חבל כבר קשור לפרה או לאבוס, מותר לקשור את הקצה השני.
אבל אסור להביא חבל חדש מהבית ולקשור.

חידושים והסברות:

דברי הרמב"ם: "עניבה מותרת, לפי שאינה מתחלפת בקשירה. לפיכך חבל שנפסק, מקבץ שני קצותיו וכורך עליהן משיחה ועונב עניבה."
פשט: קשר-פפיון (עניבה) מותר כי אף אחד לא יבלבל אותו עם קשר אמיתי. לכן, חבל שנקרע – לוקחים את שני הקצוות, כורכים סביבם סרט, ועושים עניבה.

חידושים:

- **מדוע צריך משיחה?** אי אפשר רק לעשות עניבה מהחבל עצמו, כי כשמושכים (למשל דלי), העניבה עצמה תיפתח. לכן מכניסים עוד חתיכה (משיחה) שמחזקת את העניבה שלא תיפתח.

- **רמ"א** – קשר של אומן בזמן הזה: הרמ"א מביא שבימינו אין אנו יודעים בדיוק מהו קשר של אומן. לכן, קשר כפול (פעמיים) לא עושים בשבת. אבל עניבה (קשר-פפיון) מותרת – אפילו עניבה על קשר (כמו בחגורה – קשר אחד עם פפיון למעלה) מותר.

קשר שאינו של קיימא מעשה אומן – לדבר מצוה

דברי הרמב"ם: "מותר לקשור קשר שאינו של קיימא... אפילו מעשה אומן לדבר מצוה, כגון שיקשור למדוד בה שיעור משיעורי התורה."

פשט: קשר שהוא מעשה אומן אבל לא של קיימא – שבדרך כלל אסור מדרבנן – מותר לצורך מצווה. למשל, לקשור חבל כדי למדוד שיעור מהתורה.

חידושים:

- הכלל: מעשה אומן + אינו של קיימא = אסור מדרבנן. אבל לצורך מצווה = מותר.

- **במקדש:** נימי כלי שיר שנפסקו – מותר לקשור במקדש, גם אותו עיקרון. במקדש אין שבות, ממילא קשר שהוא מעשה אומן אבל אינו של קיימא מותר. אבל לכתחילה לא עושים אפילו במקדש – רק כשחסר לכינורות (שם יהיה קשר של קיימא) התיירו, כי מקדש יכול להתיר רק שבות, לא דאורייתא.

הלכות מתיר

דברי הרמב"ם: "כל קשר שחייבין על קשירתו כח חייבין על התרתו."

פשט: מתיר הוא תמונת הראי של קושר – כל קטגוריה (חייב, פטור אבל אסור, מותר) בקושר מתאימה לאותה במתיר.

חידושים:

- **שאלה על מקלקל במתיר:** בקושר צריך קשירה "לצורך" (תיקון), אבל במתיר לא מופיע תנאי כזה. מדוע לא? בקריעה יש דין של מקלקל – אבל מתיר אינו קריעה. מתיר הוא "על מנת לקשור" – הוא פותח אותו כדי להשתמש בו שוב, דומה לקריעה על מנת לתפור. אם יש לו תועלת מזה, הוא חייב; אם לא, זה סתם מקלקל.

תולדות קושר – הפוסל חבלים (שזירה)

דברי הרמב"ם: "הפוסל חבלים מן החיצין ומן החילה או מחוטי צמר או מחוטי פשתן או מחוטי שער וכיוצא בהן – תולדת קושר וחייב."

פשט: מי שסופג יחד חומרים שונים (עשבים, צמר, פשתן, שיער) לעשות חבל – זו תולדה של קושר.

חידושים:

- **הבדל בין שזירה לאורג/טווה:** בטווה/אורג עושים סחורה (בד), וקליעה היא תולדה של אורג. כאן אבל הוא לא עושה סחורה, הוא עושה חבל – זו הכנה לקשירה, לכן זו תולדת קושר.

- **מדוע אסור להביא חבל מתוך ביתו?** כי זה מבטל כלי מהיכנו – הוא יכול להשאיר אותו שם. כאשר החבל כבר קשור מצד אחד, ידוע שהוא יפתח אותו (כי הוא משתמש בו באופן קבוע). אבל חבל חדש מהבית – הוא לא צריך לקחת אותו בחזרה, וזה יכול להיות קשר של קיימא.

חבל גורדי

דברי הרמב"ם: "ואם היה חבל גורדי שמותר לטלטלו, הרי זה מעביר וקושר בפרה בעבות."

פשט: חבל של אורגים (גורדיים = אורגים) שמותר לטלטלו – מותר לקשור אותו לפרה.

חידושים והסברות:

- **מדוע מותר?** כי חבל שהולכים להשתמש בו אחר כך לסחורה (אריגה), לא ישאירו אותו כקשר של קיימא – ידוע שיפתחו אותו.

- **עיקרון חשוב:** רואים מכאן שקשר של קיימא אינו קשור לאיכות הקשר, אלא לעובדה שהולכים לפתוח אותו. זהו עיקרון מפתח: זה לא כמה חזק הקשר, אלא האם הולכים להשאיר אותו שם.

חותלות של תמרים ושל גרוגרות – מתיר

דברי הרמב"ם: "חותלות של תמרים ושל גרוגרות – מתיר ומפקיע וחותך."

פשט: סלים/שקיות שמניחים תחת עצים לתפוס תמרים ותאנים – מותר לפתוח אותם בשבת.

חידושים: הרמב"ם מביא כאן פתאום "מתיר" למרות שהוא נמצא באמצע דיבור על קושר. הגהות מיימוניות מסביר שמתיר הוא אותה הלכה – קשר שמותר לקשור, מותר גם להתיר.

גמי לאכך – ראוי למאכל בהמה

דברי הרמב"ם: "כל שראוי למאכל בהמה... לפיכך אם נפסקה רצועת סנדלו בכרמלית, נוטל גמי לאכך הראוי למאכל בהמה וכורך עליו וקושר."

פשט: אם רצועה של סנדל נקרעה, מותר להשתמש בקש (ראוי למאכל בהמה) לקשור אותה, אפילו במקום שבדרך כלל הוא קשר של קיימא.

חידושים והסברות:

- **מדוע מותר בגמי לאכך?** מספר הסברים: (1) זה לא יחזיק מעמד – קש על נעל יתכלה במהרה. (2) הוא ייתן אותו לבהמתו – זה חשוב יותר כמאכל בהמה מאשר כחבל. (3) זה לא יכול להיות קשר של קיימא אמיתי כי החומר לא נעשה לכך.

- **הבדל בין רצועות:** הרמב"ם מדבר כאן על המקום שבו הרצועה מחוברת לנעל (שבעת עשייתן) – שבדרך כלל הוא קשר של קיימא. לכן אסור להשתמש בחוט רגיל, אבל גמי לאכך כן.

מותר להחזיר רצועות למקומן

דברי הרמב"ם: "רצועות מנעל או סנדל שאינה מטרופת ברגל – מותר להחזיר הרצועות למקומן, אבל לא לקשור."

פשט: אם הרצועה החליקה ממקומה אבל לא נקרעה – מותר להחזיר אותה לחורים, אבל לא לעשות קשר חדש.

חידושים: ההבדל הוא: להחזיר לחורים כמו שצריך – כן. אבל לקשור קשר חדש – לא, כי זה היה קשר של קיימא.

עניבה

מוסבר שקורע בחמתו יכול להיות במצבים שבהם מותר לכעוס (למשל לדבר תורה או נגד עבירות, מבזה תלמיד חכם) – כך שזה שונה מחובל בחברו.

- **פוחת בית הצוואר:** מי שפוחת את פתח הצוואר של חולצה (שהיה תפור) חייב משום קורע, אף על פי שזה לא על מנת לתפור – כי זה על מנת לתקן. "על מנת לתפור" פירושו למעשה – להפיק מקלקול (לצאת ממקלקל). כלומר, "על מנת לתפור" אינו דווקא לתפור, אלא כל תיקון שגורם לכך שהקורע אינו סתם מקלקל.

הלכות בונה

אב מלאכה של בונה

דברי הרמב"ם: "הבונה כל שהוא חייב."

פשט: בונה שונה מכל המלאכות כי השיעור הוא כל שהוא. כל בנייה היא דבר חשוב, אין שיעור מינימלי.

חידוש: זה דומה לחורש וזורע שיש להם גם כל שהוא – כי כולם תיקון בקרקע.

המשוה פני הקרקע בבית

דברי הרמב"ם: "המשוה פני הקרקע בבית, כגון שהשפיל תל או מילא גיא, הרי זה בונה וחייב."

פשט: מי שמישר את הרצפה בבית – הורדת גבעה או מילוי בור – חייב משום בונה.

חידוש: מדוע זה לא חורש? בשדות מעשה כזה הוא חורש, כי זה משרת את מטרת החרישה/נטיעה. אבל בבית, שם לא נוטעים, זו תולדה דבונה – כי

המשך התרגום

הוא משפר את הבניין.

נותן אבן ונותן טיט

דברי הרמב"ם: "הנותן את הטיט חייב" – בבניית קיר, כאשר אחד מניח אבנים ושני מניח טיט (מלט), הנותן הטיט חייב, והנותן האבן הוא רק מסייע.

חידוש וקושיא: מדוע זה שונה ממבשל, שבו כל מי שעושה צורך הבישול (מוסיף תבלינים, מדליק אש וכו') חייב? מדוע לא אומרים שכל דבר מצורכי הבנין גם חייב?

מנסים תירוץ: בבונה, סתם הנחת אבנים בלי טיט אינה בנייה – זה חייב להיות מחובר. בבישול אבל אפשר לבשל בלי תבלינים, כל חלק עומד בפני עצמו. אבל התירוץ לא מתקבל כסופי – "אנחנו לא יודעים, אנחנו מאמינים לחכמים הקדושים." הרמב"ם לא נתן טעם.

בונה על גבי עליון

דברי הרמב"ם: מי שמניח את האבן העליונה על הטיט שכבר קיים מלמטה, אפילו הוא לא מניח טיט מלמעלה (כי לא יבוא עוד), חייב – שהרי הניחו על טיט אחר.

חידוש: בדרך כלל כשמניחים אבן באמצע קיר על טיט קיים, אין חיוב, כי עדיין חסר הטיט מלמעלה שיחזיק את האבן. אבל באבן העליונה, שלא צריך עוד מלמעלה, זה כבר גמר מלאכה.

בונה על גבי כלים פטור

דברי הרמב"ם: "בונה על גבי כלים פטור" – בנייה פירושה בקרקע, לא על כלים.

- **שיעור:** השיעור הוא – כדי שיעמוד החבל בפסולתו בלא קשירה. כלומר, אם החבל ארוך מספיק שהוא מחזיק את עצמו בלי קשר, זה השיעור. בחבל קצר צריך קשר להחזיק אותו ביחד, אבל כשהוא ארוך מספיק שהשזירה עצמה מחליפה את הקשירה – זה השיעור החיוב.

תולדת מתיר – מפריד

חידוש: מפריד (מי שמפרק חבל סרוג) הוא תולדת מתיר. אבל כאן יש ענין של מקלקל – כי כשהוא פותח את החבל לא נשאר כלום. רק אם יש לו תועלת (למשל הוא הולך לעשות אותו מחדש), הוא חייב. השיעור הוא אותו כמו בפוסל – כמה שכשהיה שלם החזיק את עצמו בלי קשירה.

הלכות תופר

תופר – אב מלאכה

דברי הרמב"ם: "התופר שתי תפירות וקשר ראשי החוט מכאן ומכאן – חייב."

פשט: תפירה היא חיבור שתי חתיכות בד עם חוט. הוא חייב בשתי תפירות כאשר הוא קושר את קצוות החוט שיחזיק.

חידושים:

- **הבדל בין תפירה לקליעה/אריגה:** קליעה/אריגה היא לעשות את הבד עצמו; תפירה היא לחבר שתי חתיכות בד קיימות.

- **קשירת ראשי החוט:** בשתי תפירות בלבד צריך לקשור את הקצוות, כי בלי זה לא תחזיק התפירה – וכל העושה מלאכה ואין מלאכתו מתקיימת בשבת פטור. אבל ביותר משתי תפירות (שלוש וכו') זה מחזיק מעצמו, ממילא אפילו שלא קשר הוא חייב.

- **המוציא חוט של תפירה:** מי שמוציא חוט תפירה (שולף אותו) – חייב משום צורכי התפירה. נשאלת השאלה: האם זו תולדה של תפירה? מה פירוש "צורכי התפירה" – האם זה מעין המלאכה או תולדה? הרמב"ם לא מסביר. זה מושווה ל"צורכי בישול" – שפירושו חלקים/שליבים של תהליך הבישול.

תולדות תופר – מדביק

דברי הרמב"ם: "המדביק ניירות או יריעות בקולן של סופרים וכיוצא בו – הרי זה תולדת תופר וחייב."

פשט: הדבקת ניירות או יריעות בדבק היא תולדת תופר, כי זה דומה לתפירה – הוא מחבר שתי חתיכות באופן קשר של קיימא.

חידוש: זה יותר דומה לבד מאשר לבניין. **וכן המפרק** – הפרדת שני ניירות מודבקים (לא לקלקל) היא תולדת קורע.

הלכות קורע

קורע – אב מלאכה

דברי הרמב"ם: "הקורע כדי לתפור שתי תפירות – חייב. קורע להפסדה – פטור משום מקלקל."

פשט: קורע הוא ההפך מתופר. צריך לקרוע כשיעור שתי תפירות, וזה חייב להיות על מנת לתפור (לתפור שוב).

חידושים:

- **קורע בחמתו / על המת:** הרמב"ם אומר שקורע בחמתו או קריעה על מת חייב, כי לפי שמיישב את דעתו ויניח יצרו – זה תיקון. "מיישב את דעתו" מתייחס למת, ו"יניח יצרו" מתייחס לקורע בחמתו.

- **שאלה על הראב"ד:** לכאורה הראב"ד (שחלק קודם בחובל שזה לא מתקן) צריך גם לחלוק כאן בקורע בחמתו. אבל הראב"ד לא חולק כאן.

חידוש (ערוך השולחן): הערוך השולחן שואל: במשכן לא בנו על קרקע, אלא על אדנים! הוא עונה: האדנים הם חלק מהבניין גופא. דומה לאוהל – לא אומרים שהחלק התחתון הוא "כלי". "על גבי כלים" פירושו למשל לבנות משהו על שולחן – זו בנייה חלשה יותר.

תולדות בונה

(1) עושה אוהל קבוע – תולדת בונה וחייב. בנייה רגילה היא באבנים, אוהל הוא בבדים או דומיהם. זה היה במשכן.

(2) העושה כלי אדמה (קדר) – עשיית כלי מחומר היא תולדת בונה. השיעור הוא שריפה (שריפה בתנור), אבל השריפה עצמה היא תולדת מבשל. עצם עיצוב הכלי, עוד לפני השריפה, כבר חייב משום תולדת בונה.

חידוש וקושיא: מדוע בנייה על כלי פטור, אבל עשיית כלי עצמו חייב? זה לא נפתר.

(3) מגבן את הגבינה – תולדת בונה. חיבור חתיכות גבינה לאחת היא בונה. אבל כאן יש שיעור – כגרוגרת – כי באוכל תמיד צריך להיות שיעור של חשיבות.

חידוש וקושיא: חיבור גבינה נקרא בונה, אבל חיבור לבנים על שולחן לא נקרא בונה (בונה על גבי כלים פטור). מדוע? "זה לא נכנס לי לראש."

(4) הכנסת יד הקורדום בתוך העין שלו – הכנסת ראש הפטיש לידית העץ היא תולדת בונה וחייב. וכן כל כיוצא בזה.

(5) תוקע עץ בעץ – אין הבדל אם במסמר או עץ בעץ (עץ אחד בחור של השני) – תולדת בונה וחייב.

(6) העושה נקב כל שהוא בלול של תרנגולים – עשיית חור בלול תרנגולות כדי להכניס אוויר או אור, חייב משום בונה, כי בכך הוא הופך את הלול לשמיש.

(7) המחזיר דלת של בור, של שיח, של מערה – החזרת דלת על בור, אפילו זה לא על ציר אלא רק מניחים אותה, חייב משום בונה.

הלכות סותר

סותר – אב מלאכה

דברי הרמב"ם: "סותר כל שהוא חייב, ובלבד שיהא סותר על מנת לבנות. אבל הסותר דרך השחתה פטור – כי הוא מקלקל."

תולדות סותר

סותר אוהל קבוע, שפירק עץ תקוע – ההפך מתולדות בונה: פירוק אוהל קבוע, או הוצאת עץ שתקוע – היא תולדת סותר וחייב, ובלבד שיתכוין לתקן – אבל לא דווקא באותו מקום, הוא רוצה לתקן משהו אחר. זה סותר על מנת לתקן.

הלכות מכה בפטיש

אב מלאכה

דברי הרמב"ם: "המכה בפטיש מכה אחת חייב."

חידוש: הרמב"ם לא אומר מהי אב המלאכה במפורש – הוא עובר ישר לתולדה. האב הוא פשוט ההכאה האחרונה שמסיימת מלאכה.

תולדת מכה בפטיש

דברי הרמב"ם: "כל העושה דבר שהוא גמר מלאכה, הרי זה תולדת מכה בפטיש וחייב."

דוגמאות:

- **המנפה בכלי זכוכית** – ניפוח בכלי זכוכית לסיים אותו.

- **הצר כלי צורה / הצורב כלי חרס** – עיצוב כלי או שריפת כלי חרס אפילו רק חלק.

- **הגורד / המגרד כל שהוא** – גירוד/השחזה כל שהוא של כלי – מסיימים את הכלי על ידי הסרת חלקים עודפים.

- **העושה נקב כל שהוא** – עשיית חור במשהו שצריך חור (בעץ, בניין, כלים).

פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא

דברי הרמב"ם: "וכל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא, אין חייבין עליו."

פשט: פתח שלא נעשה להכניס או להוציא, אין חיוב עליו משום מכה בפטיש.

חידושים:

- הרמב"ם מביא את הדוגמה של נקב של לול שנעשה להכניס האור ולהוציא הלופט. העיקר הוא שפתח צריך להיות דרך פנימה ודרך החוצה.

- חור שנעשה רק להכניס מסמר – שם משהו נכנס אבל כלום לא יוצא, זה לא מכה בפטיש. זה יכול להיות בונה, אבל לא מכה בפטיש.

המפיס מורסא / שחין

דברי הרמב"ם: "המפיס שחין בשבת כדי להרחיב פי המכה – חייב משום מכה בפטיש, שזו היא מלאכת הרופא. אבל אם אינו מפיס אלא להוציא ממנו ליחה – הרי זה מותר."

פשט: מי שפותח שחין (מורסה/אבצס) כדי להרחיב את הפתח – למטרות רפואיות – חייב משום מכה בפטיש כי זו מלאכת הרופא. אבל רק להוציא ליחה (בלי כוונה לעשות פתח) מותר.

חידושים:

- "שזו היא מלאכת הרופא" – זו הסיבה שזה מכה בפטיש: כי זה תיקון. מכה בפטיש פירושו תיקון קטן שמסיים משהו. מלאכת הרופא היא אחד הדברים שנכנסים תחת מכה בפטיש, אף על פי שהרופא עושה גם מלאכות אחרות.

- ההבדל: כשהוא עושה "דלת" בשחין (להרחיב פי המכה) – זה מכה בפטיש; כשהוא רוצה רק להוציא ליחה בלי לעשות פתח – זה לגמרי מותר כי זה לא מלאכה כלל.

המסרטט על אבן / המצדד את האבן

דברי הרמב"ם: "המסרטט על אבן כל שהוא – חייב משום מכה בפטיש. והמצדד את האבן ביסוד הבניין ותקנה בידו והושיבה במקומה הראוי לה – חייב משום מכה בפטיש."

פשט: עשיית קו/סימן קטן על אבן (כדי שתהיה ישרה לבנייה) היא מכה בפטיש. גם, מי שמיישר אבן ביסוד הבניין שתהיה ישרה – חייב משום מכה בפטיש.

חידוש במצדד את האבן: האבן כבר שוכבת שם, הוא לא מניח אותה לכתחילה. הוא רק נותן לה דחיפה קטנה שתהיה ישרה. אבל על ידי הדחיפה הקטנה הזו כל הבניין נעשה ישר – זה מכה בפטיש כי זה גמר תיקון.

הלוקט יבלות מעל בגדים

דברי הרמב"ם: "הלוקט יבלות מעל בגדים ביד – חייב משום מכה בפטיש. אבל מסירן דרך עסק – פטור."

צבי וארי – דינים מיוחדים

דברי הרמב"ם: "דוקא צבי וארי... חייב עד שיכניסנה לקיפוש."

פשט: צבי או אריה, שאפילו בשטח קטן עדיין קשה לתפוס, צריך להכניס ממש לכלוב קטן (קיפוש). כל בעל חי לפי טבעו – ציפור צריכה קופסה קטנה, אריה צריך משהו שבו הוא לא יכול לברוח בריצה אחת.

כלל: מה פירוש "אינו מחוסר צידה" / שיעור "מקום קטן"

דברי הרמב"ם: "כל מקום שאם ירצה להגיע לחיה בשחיה אחת... קירות קרובים זה לזה..."

פשט: הכלל הוא: אם אפשר להגיע לחיה בתפיסה/ריצה אחת – זה מקום משתמר. גם כשהקירות קרובים זה לזה שאין מקום פנוי לברוח.

חידושים:

- "שחיה אחת" מתפרש לא כשחיה, אלא כתפיסה/ריצה אחת – בתנועה אחת אפשר להגיע אליו.

- השיעור של י"ב על י"ב קשור לגובה הקירות – אם יש קירות גבוהים, המקום יכול להיות גדול יותר ועדיין להיקרא "מקום קטן" (כי הצל מגיע). אבל לא ברור מה השיעור המדויק.

- "מקום שגדול מזה – הרי היא פטורה" – במקום גדול יותר פטור כי זה עדיין "מחוסר צידה". הרמב"ם לא אומר שזה מותר – רק פטור (אבל אסור).

- הערה מעניינת: במלאכות אחרות (כמו תפירה) המלאכה צריכה להיות גמורה כדי להתחייב. כאן בצידה הוא גם פטור אם זה מחוסר צידה – אותו עיקרון.

אילו בעלי חיים הם "מינן ניצוד"

דברי הרמב"ם: "אחד משמונה שרצים האמורים בתורה... ואחד משאר שקצים ורמשים שיש להם מינן צידה."

פשט: חייבים על צידה בדברים שנוהגים לצוד אותם.

צד לשחק בו

דברי הרמב"ם: "הצד אחד מהם, בין לצורך בין שלא לצורך, אלא לשחק בו – חייב, הואיל ונתכוון לעצם הצידה."

פשט: אפילו כשתופסים בעל חיים רק לשחק – חייב, כי התכוון לעצם הצידה.

חידושים:

- מה פירוש "לשחק בו"? זה לא שהוא משחק עם בעל החיים אחר כך, אלא הוא משחק את "המשחק" של תפיסה עצמו – הוא תופס ומשחרר מיד (כמו "catch and release" בדיג). זה "צד לשחק".

- מדוע זה לא מלאכה שאינה צריכה לגופה? כי הוא התכוון לעצם הצידה, זה גופה של המלאכה. לפי שיטת הרמב"ם (שמלאכה שאינה צריכה לגופה חייב) זה פשוט. אבל אפילו לפי שיטות אחרות – כאן הוא התכוון למעשה צידה גופא.

- הרמ"א מביא שספורט כזה של ציד עם כלב אסור אפילו בחול, כי זה "מושב ליצים".

ישן, סומא – צבי ישן או עיוור

חידוש: אפילו צבי ישן או עיוור עדיין מחוסר צידה, כי הוא יכול להתעורר כשתופסים אותו, והמין בכלל הוא מין שמחוסר צידה.

תולדה של צידה – משלח כלבים

פשט: מי שמסיר גושים/שערות קטנות (לינט) מבגדי צמר בקפידה – חייב משום מכה בפטיש כי זה גמר מלאכה של הבגד. אבל סתם להסיר/לנשוף דרך עסק (בלי קפידה) – פטור.

חידושים:

- מדובר בכלי צמר שיש לו יבלות/גושים טבעיים, וההסרה היא חלק מגמר מלאכה של הבגד – לא סתם ניקוי.

- ההבדל בין מקפיד (הוא רוצה שיהיה נקי) – חייב, ודרך עסק (סתם הסיר בלי כוונה מיוחדת) – פטור אבל אסור.

המנער טלית חדשה שחורה

דברי הרמב"ם: "המנער טלית חדשה שחורה כדי להסיר הצהוב והלבן שבה כדי שתיראה נאה – חייב חטאת."

פשט: טלית שחורה חדשה (בגד) יש בה שערות צהובות או לבנות מהבד. כשמישהו מנער אותה כדי שתהיה מבריקה ושחורה יפה – הוא חייב חטאת משום מכה בפטיש דאורייתא, כי זה גמר מלאכה של הבגד.

חידושים:

- זה חיוב חטאת (דאורייתא) כי בטלית חדשה הניעור הוא חלק מאיך שעושים את הבגד – זה גמר המלאכה, ה"נוי" של הבגד.

- אבל מי שלא מקפיד כלל – מותר.

- ההבדל בין ההלכה הקודמת (יבלות – פטור בדרך עסק) לכאן (חייב חטאת): ביבלות מדובר על בגדים ישנים שמסירים אבק, בטלית חדשה שחורה מדובר על גמר מלאכה של בגד חדש.

- [הערה:] מכאן נובע המנהג של אנשים שלא מקפלים את בגדיהם החדשים בשבת.

הלכות צידה (פרק י"ד)**יסוד של צידה**

דברי הרמב"ם: "הצד דבר שדרכו לצודו – חייב. והיא שיוציאנו ממקום שאינו משתמר למקום שהוא משתמר."

פשט: חייבים על צידה רק בדבר שדרכו לצודו אותו. וההגדרה של צידה היא: להביא ממקום שאינו משתמר (לא שמור/נתפס) למקום שהוא משתמר – שם לא צריך לתפוס אותו שוב.

דוגמאות לחיוב

דברי הרמב"ם: "כגון שרדף אחר צבי עד שהכניסו לבית או לגינה ולחצר ונעל, או שהפריח עוף והכניסו למגדל, או שהכניסו דגים מן הים לתוך ספל של מים – חייב."

פשט: רדיפה אחרי צבי עד שהוא בבית/גן/חצר וסגירה; דחיפת ציפור למגדל (כלוב); הכנסת דג מהים לקערת מים – הכל חייב.

חידוש: "מגדל" בגמרא פירושו כלוב (לא מגדל), כי ציפור בחצר לא שווה כלום – היא יכולה לברוח.

דוגמאות לפטור אבל אסור

דברי הרמב"ם: "הפריח צפור לבית, או שהפריח דג ועקרב מן הים לבריכה של מים, או שהכניס חיה לטרקלין רחב – פטור, שאין צידה גמורה, שמא יצטרך לרדוף אחריה."

פשט: ציפור בבית, דג בבריכה גדולה, חיה בארמון רחב – פטור אבל אסור, כי יצטרך עדיין לרדוף, זה עדיין מחוסר צידה.

- **המשנה ברורה אומר:** תרנגולת (שלא בורחת בכלל מבעל הבית) בכלל לא שייכת לצידה – אז בכלל מותר.

הצד דברים שאין במינן צידה

דברי הרמב"ם: "הצד דברים שאין במינן צידה, כגון חגבים, חזיזים, צרעין, זבובים, יתושים, פרעושים וכיוצא בהן – פטור."

פשט: דברים שאף אחד לא נוהג לצוד – פטור אבל אסור מדרבנן.

צד מזיקין – נחשים ועקרבים

דברי הרמב"ם: "המוסרן למזיקין, כגון נחשים ועקרבים וכיוצא בהן, ואף על פי שאינן ממיתין... מותר לצוד אותן בשבת, והוא שיתכוין להנצל מנזקן."

פשט: מזיקים שיכולים להזיק (אפילו לא להמית) מותר לתפוס בשבת, אם מתכוון רק להינצל מנזקם.

חידושים:

ז -

ה לא מלאכה שאינה צריכה לגופה – כי הוא רוצה להינצל, זה ה"גוף" של כוונתו.

- בדברים ש"אין במינן צידה" זה פטור אבל אסור מדרבנן. אבל כשזה מזיקים, חכמים התירו אפילו לכתחילה – כי צריך להינצל מנזק.

כיצד יעשה – כופה כלי עליהן

דברי הרמב"ם: "כיצד יעשה? כופה כלי עליהן, או עוטף עליהן בגד וכדומה, ובלבד שלא יזיקו."

פשט: מותר להניח כלי על מזיקים (כמו נחשים/עקרבים) או לעטוף אותם בבגד, כדי שלא יזיקו, אבל אסור להרוג אותם.

חידושים והסברות:

1. **יסוד ההלכה – לא צידה כלל:** כל הענין כאן הוא לא שאלה של צידה בכלל. האדם אין לו כוונה לתפוס את בעלי החיים – הוא רוצה רק להינצל מהם, להגן על עצמו. זו לא מלאכה שאינה צריכה לגופה (שבה עושים כן את מעשה המלאכה אבל לא למטרה), אלא זה בכלל לא מעשה צידה.

2. **קושיא על הרמב"ם – מדוע יש בכלל איסור דרבנן?** אם לאדם בכלל אין כוונת צידה, אלא הוא רוצה להינצל – מדוע זה יהיה אפילו איסור דרבנן? הרמב"ם סובר שמלאכה שאינה צריכה לגופה היא פטור (אבל אסור מדרבנן). אבל כאן זה אפילו פחות ממלאכה שאינה צריכה לגופה – זה בכלל לא מעשה צידה! הקושיא לא נפתרת לגמרי.

3. **גמרא לעומת רמב"ם:** בגמרא משמע שהענין יש לו דין של מלאכה שאינה צריכה לגופה, אבל הרמב"ם פוסק אחרת – הוא מציג את זה כהלכה נפרדת שבה מותר לכסות מזיקים, לא כפטור של מלאכה שאינה צריכה לגופה.

4. **הבדל בין סכנת נפשות לסתם מזיק:** כאן לא מדובר על מינים שהם סכנת נפשות (שבהם מותר להרוג), אלא על סתם מזיקים – ואפילו בסתם מזיקים מותר להגביל אותם (כופה כלי), אבל לא לצוד במובן המלא.

סיום: בזה מסתיים הסיכום של הלכות שבת, פרקים י"ד, המטפל במלאכות של קושר, מתיר, תופר, קורע, בונה, סותר, מכה בפטיש, וצידה.

דברי הרמב"ם: "המשלח כלבים כדי לצוד צבאים וארנבים וכדומה... הרי זה צד וחייב."

פשט: כששולחים כלב לתפוס צבי, והאדם עובד יחד עם הכלב (הכלב רץ אחרי, האדם תופס, או להיפך), הוא חייב משום צידה.

חידושים:

- זה חידוש שצידה לא צריך לעשות לבד – אפשר לעשות אותה יחד עם בהמה או כלי.

- **הרמ"א (על שבת)** אומר שציד עם כלב הוא "מושב ליציים" ואסור לעשות אפילו בחול. יהודי רגיל תופס כדי לאכול, אבל ציד עם כלב הוא "ספורט" להנאה.

- הייתה דיון האם "hunting for fun" מותר בכלל, והאם יש בזה סכנה.

שנים שעשאוה בצידה

דברי הרמב"ם: "צבי שנכנס לבית ונעל אחד בפניו – חייב. נעלו שנים – פטורין."

פשט: אם צבי רץ לבית ואחד סוגר את הדלת – הוא חייב. שני אנשים יחד – פטור (שנים שעשאוה).

חידושים:

- **"ישב אחד על הפתח ולא מילאו"** – אחד יושב ליד הדלת אבל לא ממלא את כל הפתח. הוא פטור כי עדיין יש דלת פתוחה, הצבי עדיין יכול לברוח – הוא לא עשה מעשה צידה.

- **כשהשני בא וממלא את השאר** – השני חייב (הוא סיים את הצידה). הראשון פטור.

- **כשהראשון מילא את הפתח, והשני יושב בצד, והראשון הולך** – הראשון חייב (הוא עשה את מעשה הצידה), השני יכול לשבת שם עד מוצאי שבת ולקחת את הצבי.

נועל ביתו לשומרו / נכנס לו צפור תחת כנפיו

חידוש: כשאדם סוגר את דלתו סתם (בלי לדעת שצבי שם), הוא לא עובר. כך גם, כשציפור נכנסת תחת בגדיו ("כנפיו") – הוא יכול לשבת ולשומר עד מוצאי שבת. **העיקרון:** רק הפעולה של צידה אסורה. סתם להיות במקום שבעל חיים לא יכול לברוח – זו לא מעשה צידה. וברגע שכבר קרתה צידה, לא אומרים שכל הזמן קורית שוב ושוב צידה.

זקן, חיגר, חולה, קטן

צבי שהוא זקן, צולע, חולה, או קטן – פטור, כי הוא לא יכול לרוץ טוב, זו לא צידה אמיתית.

הצד חיה ועוף שברשותו

דברי הרמב"ם: "הצד חיה ועוף שברשותו, כגון אווזין ותרנגולין ויוני עלייה – פטור."

פשט: דברים ששייכים כבר לו, אפילו הם עפים, הם באים כל יום הביתה – הם נקראים "ניצודים" וזו לא צידה אמיתית.

חידושים:

- הרמב"ם אומר "פטור" – זה אומר שזה אסור מדרבנן, לא מותר לכתחילה.

הקדמה – סקירת המלאכות עד כה**דובר 1:**

יוכל להוביל את הגמל. או **קשר ספנים**, בספינה מכניסים חבל כדי לקשור ליבשה, עושים את הקשר.

וקשרי רצועות מנעל וסנדל, או הקשרים שקושרים את רצועות המנעל והסנדל, **שקושרים הרצענים** שהסנדלרים קושרים לנעליים **בשעת התיווצרות** כשעושים את הנעליים, **וכהאי גוונא** אלו קשרים שרוצים לטווח ארוך. לא רוצים רק, לא בכל פעם שיוצאים עם הגמל עושים קשר חדש, אלא נראה שמכניסים פעם אחת וזה קיום לזמן ארוך יותר. ואותו דבר הדברים האחרים, זה מעשה אומנות, זה קשר שעושים לאומנות, כחלק, כן? המילה היא כי אומן עושה את זה, או כי זה עניין של אומנות. הולכים להנהיג גמל, סוס, ספינה, אלו דברים שעושים בעבודה.

דובר 2:

נכון, הגמראות שמראות לך שיש סוג קשר שהוא קשר מקצועי מיוחד. זה לא דבר יומיומי שעושים במטבח, זה סוג דבר שעושים מדי פעם. הספן עושה את זה כל פעם. אני לא יודע אם הוא קושר את זה לספינה, עושה את זה פעם אחת, ואחר כך קושר את זה כל פעם לחבל על היבשה. אולי זה בדיוק לא נקרא קשר של קיימא. לא, לא, מיד נראה מה זה אומר של קיימא.

פטור אבל אסור**דובר 1:**

אבל **קשר שאינו של קיימא ואינו מעשה אומן פטור**. פטור, אבל זה אסור מן התורה. ומתי זה מותר לגמרי, לא אסור? כששני התנאים לא מתקיימים. קשר שאינו של קיימא, לא מחזיק, ואינו מעשה אומן, זה לא מעשה אומנות, מותר, מותר לכתחילה לגמרי.

הוא הולך להביא את הגמראות.

דיון: מה זה אומר מעשה אומן וקשר של קיימא?

דובר 2:

מה זה הפוך? קשר שהוא מעשה אומנות ולא קשר של קיימא? אולי מעשה אומנות חייב תמיד להיות דברים חזקים, כי מעשה אומנות זה לא שייך, זה לא דברים של שבת. כל דבר שעושים עם ספינה, אפילו אם אין שום נסיעה, זה לא שבת. זה גמל, כל הדברים האלה עם החיות. מה נכנס כאן שבת? אולי כל מעשה אומן, כל מעשה אומן לכאורה אסור לעשות. אבל מעשה אומן אומר תמיד משהו שעושים כחלק מלהתמודד עם ספינה או עם גמל. מעשה אומן זה סוג קשר. זה בדיוק נכון שלספנים יש את סוג הקשר שלהם וכו'. מעשה אומן אומר סוג קשר כזה.

אפשר לעשות לספינה, אולי אני צריך לעשות קשר שהוא לא מעשה אומן, אני לא יודע.

דובר 1:

לא, אני חושב שהאיכות של הקשר נמצאת במילה קשר של קיימא. מעשה אומן אומר למה עושים את הקשר, לאיזה דבר עושים את הקשר. יש דבר כזה קשר של קיימא למעשה אומן, זה אותו דבר. אפשר לעשות קשר של קיימא... זה לא אותו דבר. קשר של קיימא מדבר על האיכות של הקשר, והמעשה אומן מדבר למה עושים את הקשר.

דובר 2:

לא, לא, לא, בוא נלמד את הגמראות. זה סוג קשרים. הוא הולך לתת את הגמראות של דברים שהם, איך זה נקרא, שהם קשר של קיימא אבל זה לא מעשה אומן, שהם גם משהו לתקן בהמה וכדומה, אבל זה לא דבר שהאומנים יודעים בדיוק איך לעשות את סוג הקשר שמחזיק טוב. אדם פשוט לא יודע, הוא יכול לקשור את הגמל שלו, אבל זה לא יהיה כל כך טוב. זה יהיה של קיימא. של קיימא אומר שהוא לא מותר בפתיחה, זה עשוי להישאר. של קיימא אומר כפשוטו. של קיימא זה בעצם לא סוג קשר. של קיימא זה בעצם, יש קשר שעושים כי הולכים לפתוח אותו מחר, של קיימא אומר שלא הולכים לפתוח אותו מחר, זה עשוי להישאר. חוץ מזה אפשר לעשות קשר טוב שהאומן יודע איך לעשות, כל אחד באומנות שלו יש לו את שלו, ויש קשר פשוט שאדם פשוט יכול לעשות.

אנו לומדים רמב"ם, ספר זמנים, הלכות שבת, פרק י'.

כבר למדנו את עשרים הראשונות מ"ט המלאכות, אנחנו באמצע המלאכות שקשורות לעשיית סחורה, עשיית בגד.

זה נקודה מעניינת, גם ב... המבחר קושר.

דובר 2:

כן, גם בסדרה הקודמת כביכול הרמב"ם עצר באמצע, עשה הפסקה בתחילת פרק ט'. גם כאן...

דובר 1:

עוד הרבה יותר נשאר קושר מתיר.

דובר 2:

כן, הרמב"ם, זה בסופו של דבר הקטגוריות כחשובות, עם ה-39, מתברר שזה לא פרק ארוך מדי, הוא לא הכיר בעניין שזה פס וזה בגדים. שם העיקר כל מלאכות שבת.

דובר 1:

כן.

דובר 2:

אוקיי.

הלכה א – הקושר: יסודות מלאכת קושר**דברי הרמב"ם****דובר 1:**

הקושר, אומר הרמב"ם כך: **"הקושר קשר של קיימא"**, אם מישהו עושה קשר שמחזיק, קשר שמחזיק, **"והיא מעשה אומן, חייב"**.

שני תנאים או אחד?

אז יש כאן שני דברים: אחד, זה צריך להיות קשר של קיימא. אפשר ללמוד אחרת, אפשר ללמוד שקשר של קיימא זה מעשה אומן, מה זה אומר קשר של קיימא? משהו שאומן עושה, מי שידע איך לעשות את הקשר הנכון, או שזה יכול להיות, יש שני תנאים, קשר של קיימא ומעשה אומן, אלו ברמב"ם, אחר כך, אחר כך הוא מוציא שאם יש רק תנאי אחד זה לא...

דובר 2:

כן, כן.

דובר 1:

אתה חושב גם, משהו אנחנו רואים כאן מקרה שצריך אומן, כן? היה לנו גם, משהו צריך אומן, מחורש.

דובר 2:

כבר, צריך אומן.

דובר 1:

זה כמעט אומר שזה משהו שהוא - "מעשה אומן".

דובר 2:

אוקיי.

דוגמאות לקשרים שחייבים עליהם**דובר 1:**

יש הרבה סוגי קשרים, קשר שממלא את שני התנאים, שהוא קשר של אומן וגם קשר של קיימא שנשאר... חייב. אז הוא חייב. ואז הוא נותן את הגמרא... הוא מכניס את הגמראות. **"כגון"**, מה הן הגמראות של הקשרים שהם של קיימא ומעשה אומן? **"קשר הגמלים"**, קשר שקושרים... **"הגמולים"** הוא אומר. שהאדם לא... זה אומר שבאף של הגמל מכניסים משהו, קשר. ולזה מחברים חתיכת סחורה שמי שמנהיג את הגמל, המנהיג,

אם יש... זה אומר, למעלה, היום יש כפתורים, אבל היה, היה חוט, ו... מה זה אומר שני פתחים? זה אומר, זה בגד רגיל, שבכל צד יש רצועה אחת, וקושרים אותם ביחד. הוא אומר, אפילו שיש לה שני פתחים, ממילא אפשר להוריד ולהעלות עם פתיחת רק אחת מהן, אולי מישוהו יכול לחשוב שהשנייה תיקרא קשר של קיימא? הוא אומר, לא, השנייה גם לא נקראת קשר של קיימא, כי הסדר הרגיל הוא שפותחים את שתיהן כל יום.

חיטי סבכה, חוטים שמניחים על הכיסוי על הראש, **אף על פי שהיא רפויה**, אפילו אם בלי הקשר הכיסוי יהיה חלש מדי ויפול מהראש. אבל בכל זאת זה לא נקרא קשר של קיימא? לא חלש מדי. כלומר, אפשר, לא חייבים לפתוח, כי אפשר להוריד ולהעלות בלי לפתוח את הקשר. אבל הדרך הרגילה של לבישת הכובע, פותחים את זה, **ורצועות מנעל וסנדל שקושרן רגיל בשעת מלביש, אה, לא טוב.**

הלכות שבת – קשירה והתרה: קשרים שאינם של קיימא

קשרים מותרים – דוגמאות ספציפיות

בגד עם רצועות

זה בגד רגיל שבכל צד יש רצועה אחת וקושרים אותן ביחד. הוא אומר, אפילו יש רק קשר אחד, אמנם אפשר להוריד ולהעלות עם פתיחת רק אחת מהן, אולי מישוהו יכול לחשוב שהשנייה יש לה דין של קשר של קיימא? הוא אומר לא, השנייה גם אין לה קשר של קיימא, כי הסדר הרגיל הוא שפותחים את שתיהן כל יום.

חוטי סבכה

חוטי סבכה, חוטים שמניחים על הכיסוי על הראש, אפילו ירפו, אפילו אם בלי הקשר הכיסוי יהיה חלש מדי ויפול מהראש, אבל בכל זאת זה לא נקרא קשר של קיימא. לא חלש מדי, זה אומר לא חייבים לפתוח, כי אפשר להוריד ולהעלות בלי לפתוח את הקשר, אבל בדרך כלל, הדרך הרגילה של לבישת הכובע, פותחים את זה ועושים את זה בחזרה.

רצועות מנעל וסנדל שקושרן בשעת מלבוש

רצועות מנעל וסנדל שקושרן על רגלו בשעת מלבוש. אה, לא הרצועות שדיברנו עליהן קודם שהרמב"ם אמר את לשונו שנשארות על המנעל, **שקושרן בעת עשייתן**. עכשיו מדברים על הרצועות שמושכים כל פעם.

נודות יין ושמן

ונודות יין ושמן, בקבוקים, סחורה בבקבוקים של יין ושמן, **אפילו יש להם שני זנבות**, אפילו יש להם שני קשרים, ואותו דבר, צד אחד יכול להישאר קשור.

קדרות של בשר

וקדרות של בשר, שקושרים מלמעלה את המכסה לסיר, **אפילו שאי אפשר להוציא הבשר בלא התרת הקשר**.

קשירת דלי

והקושר דלי במשיחה באבני דקיוצא, שמותר לקשור דלי, כלי להוציא מים, בחוט, **אבל לא בחבל**, אבל לא בחבל, כי חבל זה כבר כן קשר של קיימא. מה ההבדל? או שזה כבר כן מעשה אומן יותר.

קשירה לפני בהמה

והקושר לפני בהמה ברגלה, שמותר לקשור לפני בהמה, זה אומר לקשור את הדלת, או לקשור על רגלי בהמה **שלא תצא ותזיק**, שלא תצא, **אפילו יש בה שני עשרות**, אפילו יש בה שני קשרים, והוא גם חשב שאחד מהצדדים הוא קשר של קיימא. אז כל אלו הדברים הוא אומר, אפילו יש מקום לא, כי אולי זה כן קשר של קיימא, כל אלו הדברים אבל למעשה זה לא נקרא מספיק קשר של קיימא, אז זה כן מותר.

חבל שקשורה בפרה או באבוס

וחבל שהיא קשורה בפרה, אם על הפרה כבר יש חבל, כבר הניחו קשר על הפרה, מותר לקשור את החבל לאבוס, לקערה שבה נותנים לאכול לפרה. **או היתה קשורה באבוס**, האבוס יש עליו קשור חוט, **קשורה בפרה**, מותר

הלכה ב – דוגמאות לקשר של קיימא שאינו מעשה אומן

דברי הרמב"ם

דובר 1:

בוא נלמד את הגמראות ונראה להבין. בקיצור, אומר הרמב"ם, הוא מסביר כך: **נפסקה לו רצועה**, פעם נקרעה רצועה, צריך לעשות מהסנדל, או, כמו שנאמר קודם, אלו שמכניסים במנעל וסנדל, **וקשר**, הוא קשר את זה. או **שנפסקה חבל**, נקרע החבל של משהו, של כלי, **וקשר**, הוא קשר את זה. או **שקשר חבל בדלי**, הוא קשר לדלי שבו שואבים מים, קשר חבל כדי שיוכלו לאחוז בו. או **שקשר רצועה**, הוא קשר את הרצועה, המחסום, הדבר שיש, המחסום של הבהמה. כל אלו הדברים, **הרי זה פטור, הואיל ואינו מעשה אומן**.

וכן כל כיוצא באלו הקשרים שהן מעשה הדיוט. כלומר, אני חושב שהמילה היא "שנפסקה לו". כלומר, כשתופרים נעל ועושים קשר טוב, זה מעשה אומן. אבל נקרע, כל אחד מתקן קצת כמה שהוא יכול. כך גם שנפסקה חבל, או חבל בדלי, זה משהו שכל אחד יכול לעשות. מגיעים לבאר וצריך שם לקשור חבל בדלי, כל אחד יכול לעשות את זה. זה לא מעשה אומן, מעשה הדיוט. אבל זה לקיום.

כל אדם קושר לקיום, מי שקושר את הנעל שלו רוצה שזה יהיה שם לזמן ארוך יותר. כלומר, קשר של קיימא שאינו מעשה אומן זה אסור לכתחילה, זה פטור אבל אסור. **וכל קשר שאינו של קיימא, אלא שהוא קשר אומן, הרי זה אסור**. כלומר, בשני הכיוונים זה אסור. זה רק מותר אם זה לא קיימא ולא מעשה אומן. יכול להיות מעשה אומן שאינו קיימא, ויכול להיות מעשה הדיוט שהוא קשר של קיימא, שניהם יהיו אסורים, פטור אבל אסור.

דיון: מה זה אומר רצועות מנעל וסנדל?

דובר 2:

הנעליים לא אומרות שקושרים את הנעליים כמו אצלנו שקושרים את הנעליים, זה בטח לא קשר של קיימא, זה לא עשוי להישאר. לא, מדברים על קשירת הרצועה לנעל. אחר כך קושרים את הרצועה, אבל קודם קושרים את הרצועה לנעל. נכון, זה אומר כמו סנדל שלא עשוי להוריד את ה... אני עדיין לא מבין בדיוק. למה צריך אומן? אם זה לא קשר של קיימא. קשר של קיימא אומר שזה לא קשר חזק שלא יחזיק, שיפתח. למה שני אלו לא אותו דבר?

דובר 1:

אה, אומן יודע איך לעשות קשר של קיימא ולא אומן. קשר של קיימא אומר שהולכים להחזיק אותו. זה לא קשור לכמה טוב הקשר. אתה יכול לעשות קשר טוב שאתה עושה אותו, הולכים לפתוח אותו אחרי זמן מסוים. זה לא סוג קשר בכלל. זה לא שהוא יפתח מעצמו, אלא אפילו עושים קשר חזק, אבל מאחר שעשו אותו בכוונה שהולכים לפתוח אותו, זה קשר שאינו של קיימא.

דובר 2:

כן, זה עשוי, תכננת להוציא אותו. סוג קשר כזה שכל יום עושים אותו ופותחים אותו בחזרה, נקרא קשר שאינו של קיימא. אם זה המנהג, משמע שאדם יכול להחליט בעצמו, זו עוד שאלה. אם דבר שהמנהג שעושים אותו כל יום, לא נקרא קשר של קיימא. קשר של קיימא זה דבר שעשו שישאר. ואומן זה סוג קשר שקוראים... זה אומר אומן, צריך אומן. קוראים לאומן, אני לא יכול, סתם אדם לא יודע איך עושים את זה. קוראים לרבי אומן, אתה תעשה את זה.

הלכה ג – קשרים שמותרים לכתחילה

דברי הרמב"ם

דובר 1:

עכשיו הוא הולך למנות דברים שמותרים, שמותר לעשות, שנראה שזה לא אומן ולא קיימא. הוא אומר כך: **קושרת אשה מפתחי החלוק**, אישה יכולה לקשור את הפתח של החולצה שלה, **אף על פי שיש לה שני פתחים**, אפילו

רצועת מנעל או סנדל שאינה מטרופת ברגל, אז שוב, אדם הלך בשבת, הוא תקוע, נקרעה רצועת המנעל שלו. הוא לא יכול לקשור חוט רגיל, אבל חוט שהוא ראוי למאכל בהמה הוא כן יכול, שהיה קשר של קיימא, כמו שאמרנו קודם, לקשור לנעל, כי על זה מדובר כאן, על הנעל. **נפסקה רצועת סנדלו**, של הנעל, נפתחה, נקרעה מהנעל. הוא רוצה עכשיו לתפור חוט לנעל, אסור לשים חוט אחר, אבל גמי לאכך מותר, כי זה לא נקרא... כי מה שראוי למאכל בהמה, למה ראוי למאכל בהמה מותר? מה הסיבה?

אמרת טוב, כי הוא ייתן אותו לבהמה שלו אחר כך. זה לא דבר שיחזיק מעמד. זה דבר שהוא ייתן לבהמה שלו, והוא צריך אותו יותר על הנעל שלו. זה לא דבר, תדמיין עשב, כמה זמן זה יחזיק על הרגליים? זה לא קשר... כי אתה לא רוצה קשר. דבר שאפשר לאכול. דבר שאפשר לאכול. אמת, דרך אגב, לא סוברים שצריך להיות מיועד לדברים, אגב.

מותר להחזיר רצועות למקומן

לא עם הרצועות של מנעל וסנדל, לא עם הרצועות של מנעל וסנדל, לא עם הרצועות של מנעל וסנדל. המנעל והסנדל כבר לא מחזיקים את הרגליים. **מותר להחזיר הרצועות למקומן**, להחזיר, אם לא צריך לעשות קשר חדש מותר. **אבל לא לקשור**. זה לכאורה החילוק. לא שנפתח הקשר ואתה קושר אותו בחזרה. אלא להחזיר לתוך החורים למקום שהם שייכים. כן, משהו כזה.

עניבה

כן. עוד דבר אומר הרמב"ם, כל הדברים האלה דיברנו שאסור, זה קשר רגיל. אבל עניבה, קשת, שזה קשר כפול כזה, אבל שנפתח הרבה יותר בקלות, **מותרת, לפי שאינה מתחלפת בקשירה**, אף אחד לא יחשוב שזה קשר. זה סוג אחר של דבר מקשר, סוג אחר של קשר. **לפיכך חבל שנפסק**, חבל שנקרע, **מקבץ שני קצותיו**, יש דרך איך אפשר לתקן אותו, אפשר לקחת את שני הקצוות של החבל, **וכורך עליהן משיחה, ועונב עניבה**. מה זה כורך עליהן משיחה? אפשר לעשות עניבה עם החבל עצמו, לא? מה הוא רוצה? לא, אי אפשר, כי זה יפתח. תחשוב בעצמך. חבל, כאן מדברים על חבל שצריך להיות לדלי, כן? אתה צריך את החבל כדי שתוכל לגרור. אהה, אם אפשר לשים על זה משהו עניבה שתחזק את החבל, תאחז את החבל. לא, אתה יכול לעשות עניבה מהחבל, אבל אתה תוקע פנימה, אתה רואה אותו, אתה תוקע פנימה עוד חתיכה שלא תיפתח העניבה. מביין? כי אחרת זה יכול להיפתח ברגע שאתה גורר עליו.

קשר שאינו של קיימא לדבר מצוה

טוב, **מותר לקשור קשר שאינו של קיימא**. דיברנו על קשר שאינו של קיימא, אם זה מעשה אומן אסור, אבל אם זה אינו מעשה אומן מותר. אבל אפילו אם זה מעשה אומן, כן, מה שהוא אומן כאן לכאורה, מותר אבל לדבר מצוה. **כגון שיקשור למדוד בה שיעור משיעורי התורה**, הוא רוצה לקשור חבל כדי שיוכל למדוד משהו, אפילו מעשה אומן, שמדברנו אסור אפילו מעשה אומן שאינו קשר של קיימא, אבל לצורך מצוה מותר.

אותו דבר **נימת כינור שנפסקה**, מותר לקשור במקדש, גם אותו דבר.

הלכות קושר ומתיר, תופר וקורע

קשר לצורך מצוה ובמקדש

Speaker 1

כגון שיקשור למדוד בה שיעור משיעורי תורה. הוא רוצה לקשור חבל כדי שיוכל למדוד משהו, למדוד את השיעור של... אני לא יודע מה. אפילו מעשה אומן. מה עם רבנות? אסור לעשות אפילו מעשה אומן שאינו קשר של קיימא, אבל לצורך מצוה מותר.

אותו דבר, **נימת כינור שנפסקה**, **מקשר במקדש**. גם אותו דבר, במקדש אין את השבות, ממילא אפילו קשר שהוא מעשה אומן, אבל אם הוא אינו של קיימא מותר, אבל לא במדינה. ואבל, **ולא יקשרנו לכתחילה אפילו במקדש**. לכתחילה לא עושים אפילו במקדש. הפעם היחידה שהיו מתירים במקדש היא רק כשחסר לכינורות שיוכלו... כי אז זה יהיה קשר של קיימא.

לקשור אותו על הפרה. שני הדברים מותר לעשות. אבל מה שאסור לעשות, **אבל אסור להביא חבל מתוך ביתו ולקשור לפרה או באבוס**. למה? מה הבעיה כאן? אני קושר כאן, אני קושר כאן.

החבל מתוך ביתו? כן. אז מבטל כלי מהיכנו, אז אז הוא יכול להשאיר אותו. אם החבל שכבר מחובר, הוא הולך לפתוח אותו. כשהוא קשר אותו מחובר לאבוס, אז הוא מניח אותו ומוריד אותו. אבל אם הוא מביא חבל מתוך ביתו, הוא לא צריך את החבל כדי לגרור את הפרה. יכול להיות שהחבל הוא ישאיר שם. והדברים האחרים שאמרנו שמותר, אפילו אם זה קצת קשר של קיימא, אבל אולי זה לא כל כך אחרת. אני לא יודע. משהו במציאות שונה. אולי כשהוא מביא חדש, זה כאילו... כשיש חבל... שוב, זה מאוד פשוט. זה כבר קשור מצד אחד, ומצד השני הוא קושר אותו לאבוס, והוא הולך להוריד אותו כשהפרה מסיימת לאכול. אבל כשהוא צריך לקשור מצד אחד, הצד הראשון לא עושים, אנחנו אף פעם לא מניחים שאסור. הפרה באה עם חבל. כשמביאים אותה לצד השני. נכון?

חבל גורדי

ואם היה חבל גורדי, אם זה חבל שגורדיים אומר, גורדיים, כן, זה כתוב אפילו בגמרא, גורדיים אמרו, גורדי אומר אנשים שתופרים, אורגים, **שמותר לטלטלו**, מה זה אומר חבל? חבל גורדי שאסור, כי זה מוקצה. אם יש חבל גורדי שכן מותר לטלטלו מסיבה כלשהי, כן, זה מה שהוא אומר, **הרי זה מעביר וקושר בפרה בעבות**, מותר כן. למה? כי חבל שהולכים אחר כך להשתמש בו לסחורה, לא ישאירו אותו כקשר של קיימא.

יסוד: קשר של קיימא הוא עובדה, לא איכות

מה הפשט? רואים שזה לא קשור לאיכות של הקשר, כי אתה יודע שאתה הולך לפתוח אותו. כן, זה מה שהוא אומר, קשר של קיימא אין לו שום קשר לאיכות של הקשר, קשר של קיימא זו עובדה, כי הולכים לפתוח אותו. לא, למה כל אלו הדברים מותרים? **שכל אלו אין קושרים מעשה הדיוט הן, ואינו של קיימא**. שני טעמים יש לו, מותר לכתחילה, כי זה מעשה הדיוט, לא צריך לזה אומן, וזה לא של קיימא, הקשר לא ישאר שם, **ולפיכך קושרים ומתירין, ופירוש מותר לקשור אותן לכתחילה**.

קושיית הראב"ד

נכון. הראב"ד לא מבין, אם כך למה לא מכניסים חבל לרשימה? הרי זה גם לא מעשה אומן, וגם לא משאירים אותו שם. כך הוא טוען, אוקיי.

חותלות של תמרים ושל גרוגרות – מתיר

חותלות של תמרים ושל גרוגרות, שמים תחת שקים או דברים שיתפסו את התמרים והגרוגרות שנופלים כבר מהעץ. קושרים את החותלות בחבל, נראה. **מתיר ומפקיע וחותך**, מותר לפתוח בשבת. למה הוא מזכיר פתאום כאן מתיר? הוא מחזיק באמצע קושר, מה הוא רוצה כאן לומר עם זה...

סלים, הוא הולך כבר מיד לומר ההגהות מיימוניות שמתיר הוא אותו הלכה, קשר שמותר לקשור מותר גם להתיר. אז לכאורה המילה כאן היא... שיפתחו אותו, דווקא בגלל זה היה הסדר לפתוח אותו.

אוקיי, מה הוא אומר לאורך מתיר אני מתכוון. אוקיי.

גמי לאכך – ראוי למאכל בהמה

הוא אומר לאורך מתיר, **כל שראוי למאכל בהמה**, כאן הוא מדבר על הסחורה שעושים איתה את הקשר. הוא אומר שאם משתמשים בעשב, אני יודע, בקש כחוט לעשות איתו קשר של קיימא, מותר, כי מה שראוי למאכל בהמה, פשוט שזה לא ישאר לנצח סגור, אולי ינצלו אותו בשבת. **לפיכך אם נפסקה רצועת סנדלו בקרמלית**, נקרעה הרצועה של הסנדל שלו, מדברים באופן שאסור, שם שזה מחובר לנעל, שעושים פעם אחת למעשה קשר של קיימא, אסור לעשות זאת שוב כי זה קשר של קיימא. מה אפשר כן לעשות? **נוטל גמי לאכך הראוי למאכל בהמה וכורך עליו וקושר גמי**, בזה מותר כן לקשור לנעל, כי כי אנחנו יודעים שזה מאכל בהמה, אז פשוט לכאורה שזה יתקלקל או משהו, זה לא משהו שיכול להיות קשר של קיימא אמיתי.

דיון: למה ראוי למאכל בהמה מותר?

שיעור הקשירה פתיל הוא אותו שיעור, הוא שבר כל כך הרבה שכשזה היה שלם היה יכול להחזיק בלי קשירה. זה עד כאן הלכות קושר ומתיר, כן? נכון?

רמ"א — קשר של אומן בזמן הזה

דרך אגב, הוא מביא, הרמ"א אומר שבזמנים של היום לא יודעים כראוי מה זה קשר של אומן. אז ממילא, כל דבר שהוא כפול, קשר כפול, חוששים שלא עושים בשבת. כל כפול, שעבר פעמיים, כן, זה קשר כפול, לא עושים בשבת. אבל עניבה מותר באמת, כן. לא רק זה, אפילו עניבה שיש מעל קשר, כמו שעושים חגורה, כן, עושים קשר קטן אחד, ואחר כך עניבה, לולאה, א... איך קוראים לזה? קשת? בקיצור, כזה... איך קוראים לזה, ה... קשת, כן. קשת מותרת.

הלכות תופר

אוקיי... אהם... אנחנו הולכים ללמוד מלאכה של תופר, תפירה. אה, מה זה תפירה? תפירה זה לא לעשות, אבל תפירה זה מניחים ביחד שתי חתיכות סחורה עם משהו, נכון? דרך תפירה. זה מאוד דומה לקליעה וזה, אבל זה אני אומר, קליעה זה לעשות את הסחורה. כאן זה תפירה, אתה מניח ביחד שתי חתיכות סחורה, אתה מחבר אותן עם חוט או משהו כזה.

שיעור תפירה

ההלכה היא כך: **התופר שתי תפירות חייב**. מי שתפר שתי תפירות חייב. איך? **שקושר ראשי החוט מכאן ומכאן**. שאחרי התפירה הוא קשר אותו שלא תשמט התפירה, שתהיה תפירה שמחזיקה. הוא כבר תיקן את התפירה ולא תשמט. זה דומה למה שלמדנו קודם בקושר או בשזור, נכון? מלאכה ... כל העושה מלאכה ואין מלאכתו מתקיימת בשבת פטור. זה כלל.

וזה כשהוא עשה רק שתי תפירות, חסר לקשור ראשי החוט. **אבל אם תפר יותר משתי תפירות, אפילו שלא קשר, זה כן יחזיק, הוא חייב, כי הוא תיקן תפירה, התפירה מחזיקה. כי הבאה מחזיקה אותה.**

המוציא חוט של תפירה

המוציא חוט של תפירה בשבת, מי שמוציא חוט של תפירה בשבת, שהוא רק היה צריך כשהוא תפר, הוא מוציא אותו, הוא כבר סיים. אה, הוא אומר שהוא כבר לא תופר, אבל הוא מהדק אותו קצת לעשות יותר חזק. הוא חייב **משום מצורכי התפירה**.

האם זו תולדה של תפירה? לא ידעתי מה לכתוב כאן. ראינו בכל אבות מלאכות, אני לא יודע מה צורכי התפירה מתכוון. האם זה מתכוון מעין המלאכה או שזו תולדה של תפירה, הוא לא מסביר. גדר חדש, מה זה אומר צורכי התפירה. ראינו אותו דבר בצורכי בישול, כן? כל הדברים האלה הם צורכי בישול. מה הם? חלקים של הבישול. מה הייתי מתכוון?

אוקיי. כן.

הלכות קורע

אחרי תופר בא קורע. זה ההפך של תופר, לקחת את שתי החתיכות, את שני החוטים. קורע, הקורע, הוא קורע **כדי לתפור שתי תפירות**, והוא עושה את זה... לא, כדי מתכוון כל כך, כן? כמה הוא קורע? כל כך גדול כמו שתי תפירות, והוא עושה את זה **על מנת לתפור שתי תפירות**, שיוכלו לתפור שוב את שתי התפירות, הוא חייב.

קורע להפסדה — מקלקל

אבל קורע להפסדה, מי שקורע כי הוא רוצה לקרוע את הבגד, הוא פטור, **משום מקלקל**. הרמב"ם אומר שוב דבר כזה, המקלקל זה רק כשהוא באמת מקלקל, אבל אם יש לו תועלת מזה, אז כן, **הקורע בחמתו**, מי שקורע כי הוא בכעס, או **המתאבל**, או הוא קורע קריעה על מת, הוא כן חייב, כי הקריעה אינה קלקול. למה? **לפי שמיישב את דעתו בדבר זה, ויניח יצרו**, הוא מרגיע את עצמו בזה. הוא מדבר כאן על מת או בחמתו, אז יניח יצרו, או חמתו שככה בדבר זה, אז זה עוזר לו להירגע, **הרי זה מתקן וחייב**.

אז אפשר לומר כך, מיישב את דעתו זה במת, ויניח יצרו זה בקורע בחמתו.

דיסקוסיה: למה הראב"ד לא חולק כאן?

לכתחילה, כשאתה עושה תיקון. לכתחילה כשאתה עושה חלש, זה ילך מחר, יכנס לי טוב יותר, אתה לא מתקן אותו. אז אז זה יהיה מדאורייתא. המקדש יכול רק להתיר שבות, נכון? כן, טוב מאוד.

הלכות מתיר

אז אלו הלכות קושר. עכשיו אפשר ללמוד הלכות מתיר. כן כן, נלמד קצת, כן. אז ההלכה של מתיר, כן, איך קושר יכול להתיר. זה אותה הלכה כמו קושר. זה ההפך, זה תמונת המראה, ההפך מזה. **כל קשר שחייבין על קשירתו, כך חייבין על התרתו**.

דיסקוסיה: האם יש במתיר דין של לצורך קשירה?

זה מעניין, אין בהתרה ההלכה שזה חייב להיות לצורך קשירה או משהו כזה? או שכל התרה היא משהו כמו תיקון? לא הגענו לזה? אתה שומע את השאלה שלי? אין הלכה כזו כמו בקריעה שאין מקלקל. מתיר אינו קריעה.

לא, פותחים אותו שיוכלו אחר כך שוב להשתמש בו וכדומה. במילים אחרות, זה אולי קשר של קיימא, קריעה על מנת לתפור. זה מתיר על מנת לקשור.

נכון. סתם עסק סוף. בקיצור, אם זה קשר על קיומו וזה למעשה אומן, אז חייבים גם על מתיר. ואותו דבר, **כל קשר שקושרו פטור, כך המתיר פטור**. כלומר, אם זה או מעשה אומן וזה לא קשר על קיומו, או קשר על קיומו וזה לא מעשה אומן, אז זה פטור על שניהם. **וכל קשר שמותר לקשרו, כך מותר להתירו**. זה לא קשר על קיימא, זה קיימא. אני לא יודע עברית.

תולדות קושר ומתיר — הפוסל חבלים

נו, עד כאן למדנו את האבות של קושר ומתיר שהיו ביחד. עכשיו נלמד שיש תולדות של קושר ומתיר. מה התולדה? **הפוסל חבלים מן החיצין ומן החילף**. מה זה חילף? חולף? עשב. או **מחוטני צמר, או מחוטני פשתן, או מחוטני שער, כיוצא בהן**, הוא עושה חבל.

חילוק בין שזירה ואריגה

למדנו קודם שיש דבר של אורג. אה, זה באמת נכון. למדנו שיש דבר של טווה, אורג, כן, שעושים סחורה. או שיש קליעה שהיא תולדה של אורג. כאן הוא לא קולע, הוא לא עושה שום סחורה. הוא עושה חבל. הוא עושה חבל, והוא מסובב ביחד קצת דברים, עשבים שונים או מה שלא יהיה. כלומר, מכיוון שאתה רואה שזה כמו הכנה לעשות חבל שיקשרו, אז זו תולדת קושר וחייב. כך אני מבין.

שיעור הפוסל

ושיעורו, מה השיעור? כמה פסולת חבלים צריך לעשות כדי לעבור על תולדת קושר? **כדי שיעמוד החבל בפיתלתו בלא קשירה, שנמצאת מלאכתו מתקיימת**. כלומר, חבל קצר אתה יכול לקחת ביחד חתיכות שונות של צמר, פשתן, מה שזה לא יהיה, אבל אתה צריך לתת לו קשר שיחזיק בכלל. אם אתה מסובב, כן, זה חייב להיות חבל, אבל בסוף צריך לתת לו קשר. כי זה נפתח. אבל עשית מספיק, זה מספיק ארוך שזה כבר מחזיק מספיק, זה השיעור שכבר עברת על ה... אה, לפני זה זו תולדה של קושר, כי הדרך הרגילה היא לקשור. כמו שהוא אומר כאן, הוא קושר את חתיכות הסחורה או מה שלא יהיה, חוטין, כדי לעשות חבל. אבל אם הוא עושה שזירה, שבמקום קשירה, כאילו אז המלאכה נשלמה, אז אז זה השיעור. אפילו בלא קשירה, עם קשירה, זה קושר.

אבל בוודאי מובן, זו תולדה של קושר, כי זה סוג של קשירה, רק אם זה מחליף את הקשירה. אם זה לא מחליף את הקשירה, לא עשית כלום.

תולדת מתיר — מפריד

אהה, חיים, מפריד זה הפוך. מפריד זה פסול, זו תולדת מתיר וחייב. אבל כאן יש כן ענין של מקלקל, כי כאן כשהוא פותח את הפסול לא ישאר כלום. אז זה כמו שאין כוונה לקלקל בלבד, אם יש לו תועלת מזה, נכון, הוא יעשה את זה מחדש או משהו כזה, כי אם לא זה סתם מקלקל.

כלומר, לא אומרים כמו למשל במבשל שכמה אנשים עשו, כל אחד עשה את שלו, אלא הנותן את הטיט חייב. מי שהביא את האבן היה רק מסייע, עוזר ממש.

דיון: מדוע נותן הטיט שונה ממבשל?

מדוע? באמת מעניין. בונה הוא משהו אחר מ... כי בונה הוא, סתם להניח אבנים זה לא בונה. זה חייב להיות מחובר. מעניין.

מדוע לא שכל דבר שהוא מצרכי הבישול, כאן כל דבר מצרכי הבניין? איני יודע. מדוע זה שונה משם? איני יודע. בישול... איני יודע. רציתי לומר, בישול הולך ביחד, וכאן זה לא הולך ביחד. מדוע? איני יודע. בסדר.

הוא אומר שאין דבר כזה שעושים אבן בלי טיט. אם נניח, אם יש אופן של בנין שעושים בלי טיט, אולי הוא אז חייב. אבל כאן מדברים, כפי שנראה...

בבישול אין את הכלל הזה. אפשר גם לשים את התבלינים. אפשר כן. אפשר לשים סיר בלי תבלינים, זה עדיין יהיה. או בלי... מה שלא יהיה, כל אחד מאותם דברים יכול קצת להיות עומד בפני עצמו. אולי בגלל זה. איני יודע.

בקיצור, התירוץ הוא, אנחנו לא יודעים. אנחנו מאמינים לחכמים הקדושים. כן. הרמב"ם לא אמר טעם. אנחנו מחזיקים באחד מנסים להבין את הסברא, את הטעם. הרמב"ם היה מאוד תמציתי, כך ההלכה, והוא ממשיך הלאה.

בונה על גבי עליון

ובונה על גבי עליון, על השכבה העליונה של האבנים. כלומר, עושים קיר של אבנים, ובין כל שתי אבנים מניחים מעט טיט. אבל למעלה, שם שמניחים כבר מינימום, על זה כבר לא הולכים לשים כלום, אף על פי כן, אפילו הוא מניח רק למעלה, והניחו על גבי הטיט, הוא מניח אותו על הטיט שכבר קיים מלמטה, והוא לא הולך לשים מלמעלה, כי מלמעלה לא בא עוד, אף על פי כן חייב, שהרי הניחו על טיט אחר.

כלומר, בדרך כלל כשבאמצע עושים את הקיר, אחד מניח את האבן על הטיט הקיים, הוא לא חייב. מדוע? כי חסר עדיין הטיט מלמעלה שיחזיק מלמעלה, שאם לא כן זה יפול. אבל אם זו כבר העליונה, זו המלאכה.

בונה על גבי כלים פטור

כי בנין פירושו בקרקע, לא בכלים. "על גבי כלים" כתוב כאן, לא "בכלים". אם הוא בונה כמו סיר מהכלי, בונה משהו, הוא מוסיף משהו.

הערוך השולחן שואל קושיה טובה: אם במשכן לא בנו על הקרקע, בנו על אדנים. על האדנים הקימו קרשים.

עונה הוא, זה חלק מבנין. נו, זה מעניין. למשל, אחד בונה אוהל, לא ת...מר שהחלק התחתון של האוהל הוא כלי. אז על מה הוא צריך לעמוד? על מה אתה מדבר שזה חלק מבנין? אז על מה אתה מדבר כאן על גבי כלים? על שולחן, הוא מניח ועושה קצת... איני יודע, בונה משהו. בסדר.

תולדות בונה

כתוב כאן תולדות של בונה. מהן התולדות של בונה?

עושה אוהל קבוע

אומר הוא כך: **העושה אוהל קבוע**, אם אחד עושה אוהל שהוא קבוע, זה משום דומה לזה. בונה רגיל הוא באבנים, ואוהל הוא כשזה לא באבנים, אלא בבדים או משהו כזה. זה היה במשכן. כן, הוא תולדת בונה והוא חייב.

עושה כלי אדמה וכלי מתכות

חייב העושה כלי אדמה, כמו למשל קדר, וכלי מתכות שיעור שריפתן. אבל זה, שריפה, הוא תולדה של מבשל למדנו. הוא בונה כלים. הוא לא בונה על כלים אלא הוא עושה כלים, או קדר, כלי גדול, צריך להיות שיעור שריפה. כי השריפה היא, למדנו, יש שני שלבים. קודם הוא חייב כמבשל. כן, אבל עצם עיצוב הכלי, צורת האדמה, לפני שמבשלים אותו, כבר חייב. זה עושה תולדת בונה והוא חייב.

מעניין, מדוע זה שבונה על כלי פטור, ובניית הכלי עצמו חייב, איני יודע מדוע.

כאן לכאורה גם הראב"ד צריך לחלוק ולומר שחובל בחברו הוא לא מתקן. לא? אני לא רואה שהראב"ד חולק כאן, שלכאורה זו אותה מחלוקת שהוא הולך קודם לגבי חובל.

לא, כי קורע בחמתו יכול להיות בהיתר באופן, למשל כשמוטר לכעוס על דבר תורה. או עבירות. למשל, אני לא יודע, מי שמבזה תלמיד חכם, אה, אוקיי. **הרי זה מתקן וחייב.**

הפותח בית הצוואר

הפותח בית הצוואר בשבת, מי ש, כשעושים חולצה, אבל החור שצריך להכניס את הצוואר תפור, וכדי לסיים את החולצה צריך לחתוך ולפתוח את אותו דבר, הוא חייב **משום קורע**. למרות ששם זה לא על מנת לתפור, אבל זה על מנת לתקן.

כן, אבל הוא לא חייב כי זה תיקון, הוא חייב כי זה קורע. לא, הוא לא חייב כי זה קורע על מנת לתפור. אז על מנת לתפור מתכוון תמיד להוציא מקלקול. נכון, אין כאן מהלך שתוספות אומרים התיקון של זה, הוא צריך עכשיו לפתוח. זה גם מתקן, כן. הגיוני.

תולדות תופר וקורע

מה התולדה? כן, הוא הולך לומר תולדות של תופר וקורע.

מדביק — תולדת תופר

המדביק ניירות או יריעות, מי שמדביק ניירות או יריעות, **בקולן של סופרים**, בדבק שהסופרים משתמשים, **וכיוצא בו**, **הרי זה תולדת תופר וחייב**, כי זה דומה לתופר שהוא מדביק ביחד באופן קשר של קיימא.

מלאכת בונה, סותר, ומכה בפטיש

מלאכת בונה

הקדמה: בונה לעומת תופר

אבל באופן ייחודי, זה לא בונה, לא לקחת חתיכות קרקע שיהיו אחד, אלא זה דומה לסחורה, נייר יותר דומה לסחורה מאשר לבניין.

וכן המפרק, או להפך, יש שני ניירות דבוקים, שני פתקים מודבקים, והוא הפרידם, והוא מפריד אותם, אבל הוא לא עושה זאת לקלקל, הוא מפריד אותם כי הוא רוצה שיהיו מופרדים, הרי זה תולדת קורע.

טוב מאוד.

אב מלאכה דבונה

עכשיו נלמד את המלאכה של בונה. מה אומר הרמב"ם בבונה? מה אב המלאכה של בונה?

אומר הרמב"ם, **הבונה כל שהוא**, כלומר שבונה שונה מכל המלאכות שהיו לנו עד עכשיו, השיעור הוא כל שהוא. כל בנייה היא דבר חשוב, אין בזה שיעור.

למדנו בחורש וזורע, עד כה אני זוכר שיש עוד שתי מלאכות שהיו להן כל שהוא. גם שם זה דומה לבונה, זה דומה לבונה, זה תיקון בקרקע. כן.

המשהו פני הקרקע בבית

המשך הלכות בונה ומכה בפטיש

אומר הרמב"ם, **המשהו פני הקרקע בבית**, כגון **שהשפיל תל**, היה שם תלולית והוא הוריד אותה, או **מילא גיא**, היה שם בור קטן והוא מילא אותו, **הרי זה בונה וחייב.**

אבל מדוע זה לא חורש? אומר הרמב"ם, מפני שזה לא חורש, כי בשדות זה חורש, כי בשדות זה עוזר לשדות, לחלק מהחרישה. אבל בבית זה לא חרישה, הוא לא הולך לנטוע בביתו, אז זו תולדה דבונה. אהא. טוב.

נותן אבן ונותן טיט

איזהו נותן את האבן ואיזהו נותן את הטיט? בבנייה, אחד מניח אבנים, ועל האבנים מניחים מלט להדביק את האבנים. מי חייב? **הנותן את הטיט חייב.**

מגבן את הגבינה

אז מהו האב מלאכה של מכה בפטיש? **המכה בפטיש מכה אחת חייב**. הרמב"ם לא אומר, הוא כבר הולך לומר מה התולדה מזה, אבל מה האב אינו יודע.

בכל אופן זה אומר כשיש גמר מלאכה מסוים, כי בזה עושים משהו. המכה האחרונה, לפני זה נקרא מכה בפטיש, המכה של מכה בפטיש. בדיוק. אבל הרמב"ם לא אומר, הוא לא אומר מה האב. אבל את התולדה הוא כן הולך לומר.

תולדת מכה בפטיש

כל העושה דבר שהוא גמר מלאכה, הרי זה תולדת מכה בפטיש וחייב. כיצד?

דוגמאות לגמר מלאכה

המנפח בכלי זכוכית, לנפח לתוך כלי זכוכית, זה עושה אותו לכלי שאפשר להשתמש בו.

כי **צורב כלי חרס**, אפילו הוא עושה לו צורה. אחד יש לו כלי, אבל הוא עושה, הוא מעצב אותו, אפילו רק חלק ממנו, כזה **הגורד כל שהוא**.

מה פירוש גורד? הוא מגרד, כמו... מגרד מה? איזה כלי, כן, הוא עושה אותו חלק יותר. משהו בולט קצת, לא, הוא חותך את זה.

הלכות מכה בפטיש וציידה

תולדות מכה בפטיש – דוגמאות לגמר מלאכה

המנפח בכלי זכוכית, המגרד, והעושה נקב

הרמב"ם אומר:

כיצד? המנפח בכלי זכוכית, והצורב כלי חרס אפילו מקצתו, והמגרד כל שהוא, והעושה נקב כל שהוא – הרי זה תולדת מכה בפטיש וחייב.

כיצד? אומר הוא, **המנפח בכלי זכוכית** – לנפח לתוך כלי זכוכית, זה עושה אותו לכלי שאפשר להשתמש בו.

הצורב כלי חרס, אפילו מקצתו – אחד יש לו כלי אבל הוא עושה, הוא מעצב אותו, אפילו רק חלק ממנו.

המגרד כל שהוא – מה פירוש מגרד? הוא מגרד, כמו... הוא מגרד מה? איזה כלי, כן, הוא עושה אותו חלק יותר, משהו בולט קצת, חותך את זה. "שיוף", כן, קוראים לזה משייף. הוא משלים את הכלי על ידי גירוד חתיכות עודפות ממנו וכן הלאה.

העושה נקב כל שהוא – אחד עושה חור במשהו שצריך חור, בעץ, בבנין, במשכן, בכלים, אבל החור עושה אותו לכלי, **הרי זה תולדת מכה בפטיש וחייב**.

פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא

הרמב"ם אומר:

וכל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא, אין חייבין עליו.

מביא הוא הלאה, **וכל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא, אין חייבין עליו**. הוא הזכיר קודם פתח, איך אמר פתח? כמו שעושים פתח של מורסא. הוא לא אמר שלא נעשים חייבים על פתח. אינו יודע מה נכנס כאן. יש לזה קשר לחלק הבא, המפס מורסא. מה יש לזה קשר לפתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא? בסדר. איך זה להכניס ולהוציא? כי הוא רוצה להוציא את המוגלה והוא רוצה להכניס את התרופה, כן? כך הבנתי. אינו יודע. תרופה? אולי אוויר? אוויר לא אומר כלום.

אה, הוא מביא למשל שהנקב של הלול הוא להכניס את האור ולהוציא דווקא את האוויר, שיהיה אוורירי. אולי אותו דבר הוא באותם דברים. פתח צריך להיות דרך פנימה ודרך החוצה. פתח שהוא רק כיוון אחד הוא גם פתח. זה משהו הכלל. אינו יודע אבל מה הוא מתכוון.

אה, הוא אומר למשל אחד עושה חור וגם הולך למלא אותו כדי להכניס מסמר. זה לא נקרא סתימה, כי הולך להכניס מסמר, זה לא יוצא. הוא מסביר

וכן, המגבן את הגבינה כבר הרמב"ם אמר בתחילת ל"ט מלאכות שזו תולדה דבונה, כי הוא לוקח חתיכות ועושה אותם לאחד. **והוא חייב**, אבל שם יש כן שיעור. בבונה רגיל זה כל שהוא, אבל במגבן צריך כן להיות שיעור. מדוע? כי אוכל, הכלל הוא שבכל אוכל יש שיעור, זה צריך להיות אוכל חשוב. מה השיעור? כגורגרת. טוב מאוד. אוכל, כל דבר שאוכלים צריך להיות שיעור גורגרת.

זה הולך ביחד כך, לחבר גבינה נקרא בונה, אבל לחבר לבנים ולעשות בנין שלם על שולחן לא נקרא בונה. מדוע? אינו יודע, זה לא נכנס לי לראש.

הכנסת יד הקורדום בתוך העין שלו

הכנסת יד הקורדום בתוך העין שלו, אחד מכניס פטיש שמורכב מהחלק הברזל, החלק של חתיכת המתכת הגדולה, ומכניסים את זה לתוך בית יד עץ, מכניסים את זה **בתוך העין שלו**, הרי זה **תולדת בונה וחייב**, **וכן כל כיוצא בזה**.

מדוע זה לא נקרא בונה בכלי? אינו יודע. הוא עושה כלי, הוא לא עושה בנין. תולדת בונה, אינו יודע. לא נאמר בהלכה שבונה בכלי זה לא כלי, נאמר רק שבונה על כלים.

אני חושב שזה פשוט לא קביעות, זה פשוט כך, הוא מניח את זה, זה יפול, אינו יודע, זה פשוט כך. לא מדברים שהוא מניח את זה כי הוא משוגע, מדברים שאחד בונה על כלים כי הוא צריך לבנות משהו על כלים, אינו יודע במה. אבל זה בנין חלש יותר כנראה.

אה, גבינה היא בנין חזק. זו התשובה שאני לא יודע. גבינה היא גבינה, אני לא עומד כרגע להיות. זו גבינה טובה. מדוע היא, מה היא, בדיוק גבינה. וכן, זה לא טוב הרבה מדוע היא.

תוקע עץ בעץ

אין הבדל איך **תוקע עץ בעץ**, אם עם מסמר, אם עץ בעץ, עץ אחד יש בו חור ומכניסים את השני, גם זה **הרי זה תולדת בונה וחייב**.

עושה נקב בלול של תרנגולים

עוד הלכה. **העושה נקב כל שהוא בלול של תרנגולים**, יש מבנה קטן כזה לתרנגולים, ואי אפשר להכניס את התרנגולות שלו כל עוד אין חור, כי צריך להיות אור או אוויר. **כיצד שיכנס לאויר או לאור**, שייכנס אור, **חייב משום בונה**, כי בזה הוא עושה שהחור או הלול יהיה שמיש.

המחזיר דלת של בור

אותו דבר אומר הוא, **המחזיר דלת של בור של שיח של מערה**, אם יש בור ויש דלת שמכסה אותו, גם כן חייב משום בונה. הוא מחזיר את הדלת אפילו, זו לא דלת כזו, זו לא על ציר, זו רק דלת שצריך להניח אותה. כן. חייב משום בונה. טוב מאוד.

מלאכת סותר

נלך ללמוד את המלאכה של סותר. כמו תופר וקורע יש בונה וסותר.

אב מלאכה דסותר

סותר גם כן **כל שהוא חייב, ובלבד שיהא סותר על מנת לבנות**, הוא הורס כדי לבנות מחדש. **אבל הסותר דרך השחתה**, הוא פטור, כי זה מקלקל.

תולדות סותר

מהן התולדות? **סותר אהל קבוע**, אוהל אמרנו שהוא תולדה של בונה, וסותר אוהל קבוע, **שפירק עץ תקוע**, שאמר שכשתוקעים עץ אחד בשני זה בונה, הסותר של הדבר הזה נקרא תולדת סותר וחייב, **ובלבד שיתכוין לתקן**, אבל לא באותו מקום, הוא רוצה לתקן דבר אחר. זה סותר על מנת לתקן. טוב מאוד. כן.

מלאכת מכה בפטיש

נלך ללמוד את המלאכה של מכה בפטיש.

אב מלאכה דמכה בפטיש

מכה בפטיש. גם, כי כך משלימים את הבגד. הבגד בא כך, וזה גמר המלאכה של הבגד.

אני לא מאמין שזה מה שזה אומר כאן, כי זה כבר דבר שנדבק. אנחנו מדברים כאן על משהו יותר, אנחנו מדברים על שזה לא נעשה טוב. אני חושב שזה מה שהוא מתכוון כאן, שזה רק כך גם כלי צמר. יכול להיות שזה מסיר לינט, הוא סתם הסיר מהבגד מה שנדבק אבק. לא, אבל זה רק כך כלי צמר, ולא כל בגד יש לו את זה. סוגים מסוימים של בגדים, אולי כן, איני יודע. האם זה ניקוי או זה השלמת הבגד? איני יודע.

הדבר הבא כתוב עוד יותר ברור שזה רק לא. אה, אומר הרמב"ם, כפי שיעקב כבר הזכיר, זה רק אחד שמקפיד, הוא רוצה להיות נקי, הוא אדם טוב יותר, הוא לא צריך להיות עם האבק הקטן על הבגד שלו. **אבל מסירן דרך עסק,** רבותי, סתם הוא מסיר, מנפץ מהמעיל שלו, **פטור.** אבל הוא לא עושה את זה לכתחילה, הוא פטור אפילו.

המנער טלית חדשה שחורה

הרמב"ם אומר:

המנער טלית חדשה שחורה כדי להסיר הצהוב והלבן שבה כדי שתיראה נאה – חייב חטאת.

המנער טלית חדשה שחורה

המנער טלית חדשה שחורה כדי להסיר הצהוב והלבן שבה, כדי שייראו אותה, חייב חטאת. יש כאן משהו, אנשים יש להם טליתות שחורות. אני לא יודע מה זה אומר טלית שחורה. על הטלית השחורה, טלית פירושה לכאורה בגד, כן, לא דווקא טלית של מצווה. ויש בה משהו צהוב או אני לא יודע ירוק, אני לא יודע משהו צבעים אחרים, שערות, הוא רוצה שיהיה שחור, ושלא יהיו שערות לבנות או צהובות מהסחורה. שיהיה מבריק ויפה. אז אם הוא עושה זאת כדי שלא יקבל אותה, זה החלק של הגמרא "הבגד וחייב חטאת", שזה מכה בפטיש דאורייתא.

אם אחד מקפיד, הוא בכלל לא מקפיד אם זה יהודי חסידי, הוא הולך עם כובע לכאן ולכאן, אז הוא מותר, אז זה מותר. על האבלות הוא רק היה פטור, אבל צריך לדעת את החילוק. אחד מקפיד או דרך עסק, מה ההבדל? אה, הוא גם מקפיד. אני לא הייתי יודע לומר לך לכתחילה, כי אם אתה עושה זאת, דרך עסק פירושו אחר כך, "אה, מה עשיתי? אה, עשיתי את זה." אם אומרים שהוא מקפיד, פשוט שהוא כן קצת מקפיד. אה, מקפיד כאן, הוא נותן טלטול. הוא מטלטל ומטלטל את עצמו. אה, אז זה מקרה אחר.

אוקיי, זה הפשט בטלית חדשה, שזו הדרך איך עושים אותה. החדש, כן. מכאן באים האנשים שהם מקפלים את החדשים שלהם לא ממש. בקיצור.

עד כאן הלכות מכה בפטיש.

הלכות צידה – אב מלאכה

יסוד של צידה: ממקום שאינו משתמר למקום שהוא משתמר

עכשיו בא עוד אב מלאכה אחד שצריך ללמוד בפרק הזה, שזה צידה. כאן מתחיל הסדר החדש של ספר, כן, הולכים לתפוס חיה והולכים לעשות ממנה ספר תורה, כמו ש'ר' חייא עשה.

אז כך, על אילו דברים חייבים על צידה? צידה כולם יודעים מה זה, אבל אילו דברים?

הרמב"ם אומר:

הצד דבר שדרכו לצודו – חייב.

"הצד דבר שדרכו לצודו חייב". אתה חייב דווקא על דבר שהדרך לצוד אותו, נוכל, נוכל כבר מיד לראות דברים שאין הדרך לצוד אותם, או שאי אפשר לצוד אותם, אז פטור.

והיא שיוציאו ממקום שאינו משתמר למקום שהוא משתמר.

שם, לא יוצא כלום מהפתח הזה, אז זה לא מכה בפטיש. זה יכול להיות בונה, אולי בעיה גדולה יותר, אבל מכה בפטיש זה לא. זו לכאורה הנקודה.

המפיס שחין – מלאכת הרופא

הרמב"ם אומר:

המפיס שחין בשבת כדי להרחיב פי המכה – חייב משום מכה בפטיש, שזו היא מלאכת הרופא. אבל אם אינו מפיס אלא להוציא ממנו ליחה – הרי זה מותר.

אומר הוא עכשיו, הולך ללמוד עוד סוג של מכה בפטיש, גם לכאורה תולדה של מכה בפטיש, נכון? מכה בפטיש זה להכות עם פטיש. כשאתה מכה עם פטיש, אין לי פטיש, אין לי פטיש. בכל המוזיאונים של ה"ט מלאכות, את מכה בפטיש הם לא הבינו איך עושים. אני לא זוכר.

בכל אופן, **המפיס שחין בשבת – מפיס פירושו הוא פותח, יש לו שחין, כזה בועה, משהו כזה, הוא נותן לזה לחץ, הוא פותח את זה, כדי להרחיב פי המכה –** כלומר כדי לפתוח את הפה, כדי שירפא ממנו, כדי גם שלא יתמלא מוגלה, והוא מתכוון ברפואה להרחיב פי המכה, זה עניין של רפואה, שזה יצא, כמו שאתה אומר מוגלה תצא, יבוא אוויר, זה יתרפא על ידי זה, לשים תרופה, איני יודע, תרופה זה דבר אחר. **הרי זה חייב משום מכה בפטיש, שזו היא מלאכת הרופא.** כלומר, הוא רוצה לומר כי זה תיקון, בגלל זה זו מלאכת הרופא. הוא רואה ששזו היא מלאכת הרופא אומר שזה עושה את זה למכה בפטיש. הוא רואה שלא המילה היא כי זה פתח שעשוי להכניס ולהוציא.

אבל באמת, כי זה התיקון. מכה בפטיש פירושו שזה תיקון קטן, הוספת דבר קטן. מלאכת הרופא, אחד מהדברים, הוא עושה דברים אחרים גם למלאכת הרופא חוץ ממכה בפטיש, אבל חוץ מזה זה אחד מהדברים שלו. **אבל אם אינו מפיס אלא להוציא ממנו ליחה, הרי זה מותר.** זה לגמרי מותר, כי זו לא מלאכה, הוא לא עוסק במילים אחרות לעשות חורים, הוא עושה פתחים בשחין, הוא לא עושה פתחים בשחין, הוא רק רוצה להוציא את זה, זה מעשה אחר.

לעשות פתחים בשחין הוא פשוט לא שחין בשבת.

המסרטט על אבן והמצדד את האבן

הרמב"ם אומר:

המסרטט על אבן כל שהוא – חייב משום מכה בפטיש. והמצדד את האבן ביסוד הבנין ותקנה בידו והושיבה במקומה הראוי לה – חייב משום מכה בפטיש.

המסרטט על אבן כל שהוא – הוא עושה קצת חלק יותר על אבן, כן, הוא עושה אותה חלקה, הוא רוצה להכניס אותה, **חייב משום מכה בפטיש –** זה הגיוני, נכון?

והמצדד את האבן ביסוד הבנין ותקנה בידו והושיבה במקומה הראוי לה – יש אבן ביסוד, צריכה להיות מאוד חלקה. הוא פשוט דוחף אותה להיות חלקה, אחר כך הולכים לבנות על זה, לא יהיה עקום. בסך הכל הוא רק דחף אבן, אבל הוא עשה את זה באופן שזה גורם לכל הבנין לעמוד ישר, אז **חייב משום מכה בפטיש.** אם הוא מניח אותה לכתחילה, ריבונו של עולם, הטבע לא מניח אותה, היא כבר שוכבת שם. הוא רק נותן לה דחיפה קטנה שתהיה ברורה, אז הוא חייב משום מכה בפטיש.

הלוקט יבלות על בגדים

הרמב"ם אומר:

הלוקט יבלות על בגדים ביד – חייב משום מכה בפטיש. אבל מסירן דרך עסק – פטור.

הלוקט יבלות על בגדים ביד. מישוה יכול להסביר מה זה אומר באנגלית? מה זה אומר? על סוג מסוים של בגדים יש כאלה לינט? כן, לינט. אם יש כלי להסיר, כן? כן, יש מכשיר כזה, לא מכשיר, כזה וולקרו, איך קוראים לדבר הזה? דבר דביק כזה. כן. **הלוקט יבלות שבכלי צמר, חייב משום**

זה מעניין, כי השיעור של י"ב על י"ב קשור לכמה גבוהים הקירות. אם יש קירות גבוהים, יכול להיות גדול מאוד.

Speaker 2: אני שומע, גובה רגיל.

Speaker 1: אני לא יודע. זה סימן, לא ברור מה זה. הוא אומר סימנים כאלה.

Speaker 1: מקום שגדול מזה, מקום גדול יותר מזה, בריכה הרי היא פטורה. שני סימנים. מה עוד מחוסר צידה?

Speaker 2: כן, שני סימנים מעניינים כאלה. לא ברור מה הוא מתכוון.

דיון: מחוסר צידה וגמר מלאכה

Speaker 1: זה מעניין שלא היה באבות מלאכות אחרות, למשל, שזה מחוסר, שאחר כך לא היה צריך לעשות כלום. קצת תופר טלאי, הולכים אחר כך אחרי שבת צריך עוד לתפור.

Speaker 2: עוד לתפור, אבל את החתיכה הבאה.

Speaker 1: המלאכה צריכה להיות גמורה. אפילו כאן הוא לכאורה עדיין פטור, הוא לא אומר שזה מותר.

אילו בעלי חיים הם "מין הניצוד"

Speaker 1: עכשיו, למדנו קודם שצריך להיות דברים שהם מין הניצוד.

Speaker 2: כן, הוא אומר כך, אילו דברים הם מין הניצוד?

Speaker 1: אחד משמונה שרצים האמורים בתורה, שיש להם למשל חובל, כמו שלמדנו קודם, ואחד משאר שקצים ורמשים שיש להם מין צידה, שנוהגים לצוד אותם.

Speaker 2: כן? זה הפירוש "שיש להם מין צידה", זו הדרך של בני אדם.

Speaker 1: זאת אומרת, התולעים בכלל. הצד אחד מהם, בין לצורך בין שלא לצורך, אלא לשחק בו חייב, אפילו הוא לא, הוא פשוט לא צריך את, אני לא יודע מה יש לו, הוא רק רוצה לשחק בו, אז הוא חייב, הואיל ונתכוון עצם הצידה.

דיון: "לשחק בו" ומלאכה שאינה צריכה לגופה

Speaker 2: למה הרמב"ם יחזיק שזה לא מלאכה שאינה צריכה לגופה?

Speaker 1: חייב אלא... אה, אפילו הוא תופס רק בשביל כף, הוא אומר שזה לא מלאכה שאינה צריכה לגופה. עדיין הוא חייב. אבל לפי השיטה האחרת שזו מלאכה שאינה צריכה לגופה, אם הוא נותן לו סתם מכה, זו מכה.

Speaker 2: בואו נדע בדיוק מה פירוש "לשחק" אצלו, מה עושה את זה צריכה לגופה? הוא רוצה לתפוס כדי שיוכל לשחק עם זה.

Speaker 1: זה באמת לא. אולי הוא מתכוון "לשחק" שהוא משחק את ה"משחק" של תפיסה?

Speaker 2: זו אותה כוונה.

Speaker 1: הוא תופס אותו והולך לשחרר אותו מיד אחר כך.

Speaker 2: כן, כך באמת מביא הרמ"א. מה הוא מתכוון? שהוא תופס. ראית פעם, אנשים הולכים למים, אנשים דגים וזורקים בחזרה פנימה את הדג. זה "צד לשחק" כזה. אין לו "point" מזה, הוא לא צריך את הדג, הוא רק רוצה לשחק את ה"משחק" של צידה. כך אני חושב שהוא מתכוון.

Speaker 1: אוקיי.

הצד את הישן ואת הסומא

Speaker 1: צד הוא ישן שהוא סימן חיה. אם אחד אומר שהוא ישן או שהוא עיוור, אי אפשר לתפוס אותו בכל מקרה, לא. הוא עדיין חיה, למה? הוא עדיין יכול לברוח, או כי המין הזה עדיין מחוסר צידה. הוא מתעורר, כמו שהוא אומר, הוא מתעורר כשתופסים אותו.

תולדה של צידה – המשלה כלבים

והיא, אבל עוד, מה היא הצידה? "שיוציאנו ממקום שאינו משתמר למקום שהוא משתמר". אתה מביא אותו פנימה, אתה תופס אותו במקום, אתה מביא אותו פנימה למקום שאתה לא צריך לתפוס אותו שוב אחר כך.

דוגמאות של חייב

כיצד? כגון שרדף אחר צבי עד שהכניסו לבית או לגינה ולחצר ונעל, או שהפריח עוף והכניסו למגדל, או שהכניס דגים מן הים לתוך ספל של מים – חייב.

כיצד? "כגון שרדף אחר צבי עד שהכניסו לבית או לגינה ולחצר, ונעלה". אתה רצת אחרי צבי עד שנכנס לבית או לחצר ואתה נעלת אותו. "או שהפריחו עוף", צבי, ועכשיו הוא תקוע בחצר האחורית שלך, הוא לא יוצא, אתה תתפוס אותו בקלות בפעם אחת, משהו כזה. או עוף צריך להיות דבר קטן יותר.

הפריח עוף והכניסו למגדל – מגדל אומרים זה ארון, משהו כזה. מגדל מגדל, אבל מגדל לא אומר, מגדל תמיד בגמרא פירושו ארון. אני חושב שלא. אני חושב שלא. לכן הולכים שחצר היא קופסה. כן, מקום סגור. כמובן זה נעול, כי ציפור בחצר היא לא שווה כלום.

או שהכניס דגים מן הים לתוך ספל של מים – דג צריך להכניס לתוך דלי מים שלו, שיש לו שם. אז הוא חייב.

דוגמאות של פטור אבל אסור

אבל הפריח צפור לבית, או שהפריח דג ועקרב מן הים לבריכה של מים, או שהכניס חיה ועוף לטרקלין רחב – הרי זה פטור, שאין צידה גמורה, שמא יצטרך לרדוף אחריה.

אבל להיפך, הפריח צפור לבית, אם הוא דחף ציפור לתוך ביתו, או שהפריח דג ועקרב מן הים לבריכה של מים – הוא רק דחף דג לתוך בריכה, משהו, בריכה פירושה בריכה, כן, מים קטנים כאלה שהוא עשה, או שהכניס חיה ועוף לטרקלין רחב – אם יש לו ארמון גדול ורחב, טרקלין פירושו ארמון, שטח גדול, הרי זה פטור.

שאין צידה גמורה, שמא יצטרך לרדוף אחריה, הוא יצטרך לתפוס שוב, אז אין לך צידה גמורה, אז זה פטור. כן, זה לא מקום שאינו מחוסר צידה. זה עדיין מקום מחוסר צידה, הוא עדיין יצטרך לרדוף אחרי הציפור. אבל זה עדיין אסור, אבל זה פטור. פטור אבל אסור.

צבי וארי – דינים מיוחדים

דווקא צבי וארי, יוצא אריה, שאפילו בשטח קטן עדיין קשה מאוד לתפוס אותו, אז אחד חייב עד שיכניסנה לקיפה קטנה, הוא צריך להכניס אותו ממש לתוך הכלוב הקטן שלו, שם הוא תפוס. כל דבר הוא לפי מה שהוא, כן, לפי מה שהוא, כך הוא צריך להיות תפוס. ציפור לא תפוסה עד שמכניסים אותה לקופסה קטנה, אריה לא תפוס עד שמכניסים אותו ממש למשהו שהוא לא יכול לתת ריצה משם.

הנמשל מבין כולם, כן. כל מקום... כל מקום... כן. אהא. כן. אם יהודי הוא כמו ציפור או אריה, הוא לא בגלות, הוא לא בקהילה. כל מקום... אה.

כלל: מה זה אומר "אינו מחוסר צידה"

כל מקום שאם ירצה להגיע לחיה בשחיה אחת – קירות קרובים זה לזה

אז עכשיו הולכים ללמוד מה הפירוש, גדר ברור, כלל ברור, מה זה אומר שאינו מחוסר צידה. כל מקום שאם ירצה להגיע לחיה בשחיה אחת, בריצה אחת, שחיה פירושה ריצה? שחיה פירושה שחיה אולי? כן. אבל זה לא אומר שמדברים כשאחד נופל מהגג בסכנת נפשות. כן. אבל זה לא הגיוני. זה לא מתאים לאנשים. זה אומר תפיסה. טוב. בתפיסה אחת.

או שהכתלים קרובים זה לזה. זה עוד דרך שאפשר לומר, הקירות קרובים אחד לשני, שביניהם אין מקום ריק. חצר אחורית גדולה תראה באמצע כמו השמש, כי הצל מאחד מגיע כבר לשני. אם זה קרוב מספיק שהצל מקיר אחד מגיע לקיר השני, הרי זה מקום קטן. ובריכה צבי וקרוץ בו, זו חיה. צבי פירושו כמו צבי או חיה אחרת.

Speaker 2: לא, לא, לא, לא. כך עומד כאן, כך ההלכה. **ישב אחד**, יכול להיות שהוא עדיין פטור על זה, אבל הוא ישב ליד הדלת, הוא לא עשה כלום. למה? כי כל עוד הוא יושב שם, עדיין יש דלת פתוחה, הצבי יכול לברוח. הוא לא עשה שום צידה.

דיון: כשהראשון מילא והשני בא

Speaker 1: מה אמר... ישב הראשון והוא מילא אותו. אחר כך בא השני מהצד, והראשון הלך. עכשיו השני עושה את הצידה, אז ראשון חייב, כנראה ליתר קלימה. למה? כי הוא לא עשה את מעשה הצידה, הוא ישב ליד דלת סגורה שחברו ראובן ישב שם. בדיוק עכשיו ראובן קם, אבל הוא חשב שהוא ישב שם. אפילו הוא ישב שם, אפילו ראובן קם. הוא אומר לראובן "מותר לי לישב במקומי עד הערב ולכך צבי". אני רשאי לשבת שם עד אחר הצהריים, עד מוצאי שבת, ולקחת את הצבי.

נועל ביתו לשומרו / נכנס לו צפור תחת כנפיו

Speaker 1: למעשה, דומיא דנועל בית לשומרו, נועל לשמור בתוכה, שבועות לפני שבתוכו. הוא חושב, האדם שלי סתם נעל את דלתו ופשוט, הוא בכלל לא ידע, אפילו לא לדבר שאינו מתכוין, הוא בכלל לא ידע שיש לו צבי, הוא לא עשה כלום. אותו דבר, האדם, הוא ישב באופן כשר לשבת שם, כבר היה הצבי בבית כשהוא ישב שם, וממילא למגד, אותו דבר, **נכנס לו צפור תחת כנפיו**, שפירושו רק הפעולה של צידה אסורה, סתם להיות שם שלא יוכלו לברוח מהבהמה, זה לא שום איסור. אותו דבר **נכנס לו צפור תחת כנפיו**, שהצפור יש לה כנפיים, כשהיא נכנסת מתחת לכנפיים של אדם, כשהיה הרבה פעמים, כנפיים של אדם הם בגדיו, אז **יושב ומשמרן עד שתחשך**, חמינס היה, ונאחזנו לא נשלח משם, הוא לא עשה כלום. הוא יכול לקחת אותו יום לא תפס בדרכו.

חידוש: פעם אחת קרתה הצידה, לא קורה שוב

Speaker 2: אני חושב ששתי ההלכות אומרות בעיקרון שפעם אחת כבר קרה מעשה הצידה, האדם עושה אותו, זה מכיל אותו והוא יוכל לברוח, כבר קרתה צידה. לא אומרים שכל הזמן קורה שוב ושוב צידה.

Speaker 1: נכון.

פטורים מצידה – זקן, חיגר, חולה, קטן

Speaker 1: שנה זה אומר סימה או ישן הוא חייב, אבל צבי זקן, או צולע, או חולה, או קטן, שהוא לא יכול לרוץ טוב. פטור, כי זה כמו שהוא לא ניצוד, כאילו הוא ניצוד.

Speaker 2: לא. כמו שהוא ניצוד, הוא לא יכול לרוץ אחרי.

Speaker 1: נכון.

הצד חיה ועוף שברשותו

Speaker 1: זה שואל, בהמה וחיה אולי מצודה, אז הפטור מה זה אומר ולוקח אותם מתוך מצודה?

דובר 2: אה, זה כשתופסים אותם במצודה, כלומר במלכות?

דובר 1: אז הפטור... כבר אין בזה שום בעיה, רמונת, לבנות, כמו... **הצד חיה ועוף שברשותו, כגון אווזין ותרגולין ויוני עלייה**, כלומר דברים ששייכים כבר לו, זה כבר בביתו, יש לו משק או יש לו משק של יונים וכו', יוני עלייה, אז הוא פטור, למה? כי הם ניצודים, הם באים כל יום, אפילו הם עפים מסביב, הם באים כל יום הביתה, אז הם נקראים ניצודים, אז זה לא נקרא צידה. כך אומר הרמב"ם הקדוש.

דיון: פטור אבל אסור מדרבנן

דובר 1: כאן לגבי הבעיה, כן, שאדם יש לו עוף, משק ציפורים, והציפור בורחת החוצה, אומר הרמב"ם, מותר לו לתפוס אותו בשבת אפילו לכתחילה.

דובר 2: אה, כתוב פטור, הוא לא רשאי. אהם, פטור.

דובר 1: יש מי שאומרים, המשנה ברורה אומר סוג כזה של ציפור, למשל תרנגולת, שבכלל אינה צידה, כי היא לא בורחת בכלל כשהיא אצל בעליה,

Speaker 1: עכשיו, עכשיו צריך ללמוד מה היא התולדה של צידה. הצידה הרגילה היא כשאתה הולך בעצמך ורץ אחרי הצבי עד שהוא נכנס לחדר ואתה נועל את הדלת, וכדומה. מה אם הוא משלח חיות אחרות? יש לו כלב, או אולי אפשר אפילו לשאול על "רובוט" או משהו כזה.

Speaker 1: הוא משלח כלבים כדי לצוד צבאים וארנבים וכדומה. כן, הוא שולח כלב לתפוס את הצבי או את ה"ארנבים". **יברח הצבי מפני הכלב והוא ירדוף אחר הצבי, והצבי רץ מפני הכלב, והכלב רץ אחריו**, בגלל כמה הוא דחף את הכלב. הוא עובד ביחד עם הכלב. הכלב רץ אחריו, הוא תופס אותו, או להיפך, הוא תופס אותו והכלב רץ אחריו, הכלב תופס אותו. הוא צד וחי, הוא צד וחייב. כך עומד גם בעופות, גם עם...

הרמ"א: צייד עם כלב הוא מושב ליצים

Speaker 1: הוא מביא שהרמ"א על שבת אומר על ההלכה הזו שאסור לעשות זאת אפילו בימות החול. זה "ספורט" שהוא מושב ליצים. עם כלב.

Speaker 2: סתם לתפוס רגיל, יהודי תופס כדי לאכול. אבל זה "ספורט". לתפוס עם כלב זה "ספורט", דבר שעושים בשביל "כיף".

Speaker 1: אהא. וזה מושב ליצים.

Speaker 2: אני מבין את זה. הרב דיבר על זה, כן, אני זוכר.

דיון: האם "צייד לשם כיף" מותר?

Speaker 1: לא כל כך ברור מה זה. מותר לעשות "ציד" בשביל "כיף"?

Speaker 2: כן, שאלתי את הרב, זו סכנה. הרב ענה, אני זוכר ששאלתי אותו, הוא ענה... דבר מעניין בזה. צריך לדעת, על כל פנים, עכשיו מדברים על אחרי השבועה. כדי שאראה את זה באופן. זה אותו דבר, יש לו איזה אופן שסוס יכול לרוץ אופן, מה שזה לא יהיה, כן, פעם.

Speaker 1: אוקיי.

Speaker 2: אז כאן יש חידוש, שצייד לא צריך לעשות בעצמו, הוא יכול לעשות את זה ביחד עם הבהמה שלו, או ביחד עם משהו אחר.

שנים שעשאוה בצידה

Speaker 1: עכשיו הייתה החקירה המעניינת על שבעצם שנים שעשאוה, למה בדיוק יש כאן רודף?

Speaker 2: כן, אמת. אלה המקרים שיש, נעשים מקרים כאלה צריך לדבר על זה. אז בינתיים אני לוקח בים.

Speaker 1: ואם צדים עם כלב, בטח צדים עם עוד אדם לפעמים. כי צבי, כלב הוא כלב, כלב הוא לבד, כלב הוא לא אדם אחר. עכשיו מדברים עם אדם אחר. צבי נכנס לביתו, אחד נעל לו את הדלת. אז זה שנעל חייב, כי המעשה של נעילת הדלת, זו הצידה של הצבי. נו, שניים, שני אנשים נעלו ביחד, הם פטורים, כי כל אחד יכול היה לעשות בעצמו. אז שנים שעשאוה, אם אינו יכול לעשותו, ואז שניים, הם חייבים, כמו הכלל של שנים שעשאוה שאנחנו יודעים כבר.

דיון: אחד נועל את המנעול, אחד נועל את הדלת

Speaker 2: מה אם אדם נועל את המנעול, ואדם נועל את הדלת?

Speaker 1: טוב מאוד. אז זה מאוד מעניין, אבל צריך שני אנשים. זו דלת כבדה, צריך שני יהודים ישבו ליד הדלת?

Speaker 2: לא, אם אחד נועל את הדלת הוא גם חייב.

Speaker 1: כן, זה פשוט. עכשיו, אפילו באופן שצריך שני אנשים למלא את הדלת, שניהם חייבים?

Speaker 2: לא, השני חייב.

Speaker 1: **ישב אחד על הפתח ולא מילאו**, אבל לפני זה, מי הוא מתכוון "אחד יכול"?

Speaker 2: אה, לא היה פתח שצריך שני אנשים לשבת.

Speaker 1: לא, אם יש... נכון. אמרת שהאדם הראשון ישב שם עוד לפני שהצבי נכנס.

כלומר, לא שיש לו כוונה לתפוס כי אז זו שאלה של צידה. לא, הוא רק רוצה להינצל, כלומר, אין לו כוונה של מלאכה שאינה צריכה לגופה. והוא אומר שזה המשך. הוא אומר פעם אחת זה פטור, יש איסור דרבנן. יש איסור דרבנן באופן שזה מזיק, אז מותר להסיר אותו.

קושיא: למה איסור דרבנן אם זה לא צידה בכלל?

הוא שואל, אבל למה יש איסור דרבנן אם משהו רק רוצה להינצל? הרי אין לו בכלל כוונה של צידה. אם אומרים שזו כן צידה, זה בגלל שהם סכנה, לא בגלל שרוצים לתפוס אותם. הוא שואל, הרי הרמב"ם לומד שמלאכה שאינה צריכה לגופה היא פטור, צריך הוא להחזיק שכאן זה עוד פחות מזה. זו הנקודה, לא ברור.

אז אולי אני אגיד? הוא שואל שבגמרא משמע שיש לזה דין של מלאכה שאינה צריכה לגופה, אבל הרמב"ם פוסק אחרת. בכל אופן, נאמר כמו שאתה אומר, שכאן זה עוד פחות. בקיצור, זה בכלל לא צידה.

הלכה כ"ה: היתר לכפות כלי על מזיקין

כיצד יעשה? כופה כלי עליהן, או עוטף עליהן בגד וכדומה, ובלבד שלא יזיקו — מה הוא עושה? הוא שם כלי עליהם, או הוא עוטף עליהם חתיכת בגד וכדומה, ובלבד שלא יזיקו, כלומר, הוא לא יכול להרוג אותם, אבל הוא יכול לשים כלי עליהם כדי שלא יזיקו.

זו ההלכה של דבר שמפריע, כן? זה לא מיני סכנת נפשות, אפילו סתם שזה מזיק, אסור לצוד את סוג המזיקים האלה.

סיום פרק י"ד והלכות שבת

עד כאן הלכות שבת פרק י"ד. כן, זה שלישי מהלכות שבת. יותר משליש, לא? יש שלושים פרקים, לא?

יוצא שאז בכלל מותר.

דובר 2: אוקיי.

הצד דברים שאין במינן צידה

דובר 1: הצד דברים שאין במינן צידה, זה דברים שלא נוהגים לצוד, כמו למשל חגבים, חזיזים, אני לא יודע מה זה חזיזים, איזשהו סוג של חרק, צרעין, דבורה, זבוב, יתושין, פרושים, זבובים, וכיוצא בהן, אף אחד לא צד, ממילא הוא פטור. חכמים אולי אמרו שאפילו אם צדים לפעמים, הם לא צריכים להמשיך לעשות, לא מה שרוצים בהם.

דובר 2: נכון, יש גם דבר כזה שזה נקרא לא צידה, נכון, כשרוצים אותם כן, רוצים להחזיק אותם, לא שצדים אותם כדי לפטור אותם.

דובר 1: אבל רואים שיש היתר מסוים, יש דברים שמותר, לא מסתכנים לתפוס אותם.

צד מזיקין – נחשים ועקרבים

דובר 1: המוסרן למזיקין, כגון נחשים ועקרבים וכיוצא בהן, ואף על פי שאינן ממיתין, אפילו זה לא שייך בקלות, אפילו דבורה למשל, צרעות, הרי זה נושכן, מותר לצוד אותן בשבת, והוא שיתכוין להנצל מנוקו, כלומר לא שהוא יתכוון לתפוס, אז זה חלק מהסעודה. לא, הוא רק רוצה להינצל, זה לא מלאכה שאינה צריכה לגופה. ו... הוא אמר שזה המשך. הוא אמר, פטור... פעם אחת זה פטור, זה באמת אסור מדרבנן. זה איסור דרבנן. באופן שזה מזיק, אז בגלל... למה זה אסור מדרבנן? אבל אם פעם אחת רוצים להינצל. אם פעם אחת רוצים להינצל.

סיום פרק י"ד: דין צידת מזיקין

המשך הסברא בדין מזיקין